

accent

23
NYSTARTADE
FÖRENINGAR

Så ska
Junis öka
demokratin

ACCENT GRANSKAR

**KNAPPT 1 AV 3
FÖRENINGSTYRELSER
ÄR JÄMSTÄLLDA**

*Känsligt läge
– alkohol och hälsa*

**UNG, NY-NYKTER
OCH FÖRBANNAD**

IOGT-NTO

Systembolaget

=SANT!?

VÄGEN UT

Liselott fann värmen i IOGT-NTO

Tack för ert stöd!

Vit juls företagsgivare bidrog till att tusentals barn och unga fick skratta, leka och ha kul under jullovet. Er insats är ovärderlig. Tack!

IOGT·NTO·RÖRELSEN

ILLUSTRATION ERICA JACOBSSON

Känsligt läge. Det är svårt att informera om samband mellan alkohol och sjukdom. Det har inte minst Cancerfonden fått erfara.

FOTO: LARS JANSSON

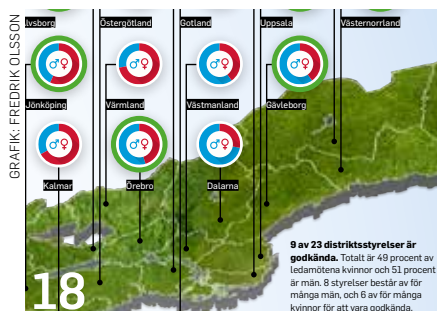

Krishantering. Efter en livskris växte Liselott Rehnstrands vilja att engagera sig.

FOTO: JENS WINGREN

Demokratiskola. 60 junisar har deltagit i rådslag för att lära mer om demokrati.

Ojämnt. Det går trögt för jämställdheten i många av IOGT-NTO:s styrelser.

Politikerpar. Därför står IOGT-NTO och Systembolaget sida vid sida.

Rörelsefamiljen har kommit i skymundan | 4

OPINION Mattias Edquist tycker att individuella intressen tillåts ta över.

IOGT-NTO-förening kapad av bedragare | 6

I oktober i fjol upptäckte IOGT-NTO Jordbro att 95 000 kronor försvunnit från bankkontot.

Expedition 50 – en förändringsresa | 8

"Vi har tre år på oss att göra IOGT-NTO till världens fräschaste femtioåring".

Motionera mera! | 34

Så gör du för att som medlem lämna förslag till kongressen – steg-för-steg-guide.

Stafettspinnen förs vidare – 23 nya föreningar | 36

Från sista julgröten i Göstorp till första tjejgruppen i Nyköping.

Ny-nykter och arg | 44

MEDLEMMEN Michaela Brädefors vill engagera sig och vända sin ilska till något bra.

Lögner i ny förpackning | 48

ORDFÖRANDEN Om "alternativa fakta" tillåts ersätta sanningar är vi illa ute, skriver Johnny Mostacero, och uppmanar till motstånd.

Jämställdhet en evig utmaning | 4

CHEFREDAKTÖREN Om jämställdheten i Accent.

OMSLAGSFOTO
Lars Jansson

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Chefredaktören.

Ulrica Ambjörn

Den eviga utmaningen

Att arbeta med jämställdhet är som att skala lök; för varje nytt lager som skalas av så finns där ett nytt. Dessutom svider det ibland rejält, och tårarna kan börja rinna. Av sorg eller ilska – för att det går så långsamt, och för att jämställdhet fortfarande inte är en självklarhet.

I IOGT-NTO är det så och så med jämställdheten. Även om det i det stora hela ser ut att vara en hygglig balans mellan män och kvinnor, så visar en närmare granskning något annat, till exempel vad gäller ordförandeposter. Det handlar ju inte enbart om att räkna huvuden, utan om vilka som gör vad, vilka som tar störst utrymme – och om vilka som har tolkningsföreträdet och den faktiska makten.

Mitt uppe i pressläggningen av detta nummer räknar jag hur många kvinnor respektive män som är på bild i Accent. Resultatet är 43 kvinnor och 28 män (då har en och samma person räknats för varje gång hen är på bild). I nr 1 var det 23 kvinnor och 26 män, och i nr 9–10 i fjol 55 kvinnor och 50 män. Är det bra eller dåligt? Vid en snabb anblick låter det rätt okej med tanke på att 55 procent av medlemmarna i IOGT-NTO är kvinnor. Men följdfrågan är som sagt: Hur framställs kvinnor och män, vilka uttalar sig som experter, vilka har maktpositioner, och vilka har det inte? Det måste vi fortsätta att analysera, diskutera och dra slutsatser av. Tills löken är skalad.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Rörelsefamiljen i skymundan

■ Ända sedan första dagen jag gick med i Dals-Eds scoutkår av NSF, har jag haft med mig tanken "en för alla, alla för en". Inom scouterna jobbar vi alltid i en patrull eftersom vi tror att patrullsystemen är nyckeln till att nå de mål vi strävar efter, både stora som små. Med tiden blir ofta patrullen ens "andra familj". Man inser då att såväl de man kan störa sig på, som man tycker är lata och de man verkligen älskar, behövs för att tillsammans uppnå storartade mål. Det är omöjligt att göra allt själv.

Tyvärr upplever jag att delar av IOGT-NTO rörelsen i dagsläget har glömt bort "familjen". I stället för att jobba med att stärka och utveckla familjen, har man låtit de individuella intressena i de olika organisationerna ta över. Ett tydligt exempel på att familjetänkandet har kommit i skymundan är att det under förbundssamlingen som hölls i Karlstad i höstas knappt genomfördes en enda rörelseöverskridande aktivitet. Det är, enligt mig, sorgligt att de enda rörelseöverskridande aktiviteterna var en lunch och ett gemensamt pass om insamlingsarbete. Jag tror inte att det räcker med att samlas på samma fysiska plats för att hålla ihop en familj. För att en familj skall fungera och utvecklas krävs det att man möts och jobbar på att förstå varandras olikheter och framförallt likheter. Man behöver förstå att våra organisationer egentligen inte är så olika varandra. Vi delar alla samma grundvärderingar:

En för alla alla för en?

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

demokrati, solidaritet och nykterhet.

Konsekvenserna som jag har börjat se av den minskade familjekänslan är att det skapats en misstänksamhet, och i värsta fall till och med en omedvetenhet om varandras existens. Att UNF:are ibland enbart känner till IOGT-NTO som en bokstavs-kombination, eller att vissa inom rörelsen inte vet att NSF är en del av IOGT-NTO rörelsen. Anledningen till att en folkrörelse som IOGT-NTO kan ha överlevt i över hundra år är att man har arbetat aktivt att få med alla oavsett ålder eller kön. Att ha möjlighet att redan som ung börja i Junis eller UNF, för att sedan med åldern kunna ta ett naturligt steg till IOGT-NTO, är något som tyvärr saknas på många håll i landet och tyvärr även i vårt eget distrikt.

Det är bara att sätta igång med arbetet att stärka familjebanden och försöka uppnå den känslan jag hade när jag var med i min patrull i NSF. Det är först när den känslan finns igen som vi kan uppnå vår vision fullt ut!

MATTIAS EDQUIST, RÅDSORDFÖRANDE
IOGT-NTO RÖRELSEN ÄLVSBORG

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 6 mars.

Nästa nummer kommer ut: 28 april.

Ulrica Ambjörn

Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51, ulrica.ambjorn@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56,
maria.zaitzowsky@iogt.se

Nathalie C. Andersson

Tjänstledig

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Jens Wingren

Digitalredaktör
073-372 62 53, jens.wingren@iogt.se

ETC Kommunikation

Layout och produktion

Bildbehandling Ola Falk **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01

E-post accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00,

Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år)**

och adressändring 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Ulrica Ambjörn,

tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända,

obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen

Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring

och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns

även som taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

DAGS ATT SÖKA PROJEKTMEDEL

2017 års ansökningsperiod till *Stiftelsen Ansvar för Framtiden* är öppen från 1 mars till 31 maj.

Möjlighet finns för er organisation att söka projektmedel för bland annat främjande av en helnykter livsstil och ungdomsinriktade projekt.

Ta del av stiftelsens intention och uppdrag på hemsidan: www.ansvarforframtiden.se

Distriktskonsulent

IOGT-NTO Östergötland är ett av Sveriges mest dynamiska distrikt och nu söker vi en ny distriktskonsulent. Vår medlemsutveckling är positiv; vi har ett aktivt alkoholpolitiskt arbete; vi utmanar alkoholnormen; vi har ett 30-tal föreningar varav många nya, flera kamratstödsgupper och många engagerade medlemmar. Viktigast av allt är att vi har ambitioner, prövar nya grepp och är öppna för utmaningar och vi erbjuder ett fantastiskt jobb.

Vill du driva vårt fortsatta utvecklingsarbete?

Välkommen att söka jobbet som vår nya distriktskonsulent. Läs mer om verksamheten och tjänsten på ostergotland.iogt.se/distriktskonsulent eller kontakta distriktsordförande Jan-Ove Ragnarsson, tel. 0739 123935, jan-ove.ragnarsson@iogt.se.

Där möjligheter föds

**Ganska
ny kurs!**

Ledarutbildning på distan

Vår ledarskapskurs är verksamhetsnära och ger dig de rätta verktygen för att omsätta dina kunskaper i en praktisk verksamhet och att lyckas i ditt ledarskap. Kursen är på halvfart och distans och går att kombinera med allmän linje.

Allmän linje

Gör klart gymnasiet eller förbered dig för din drömutbildning

Wendelsbergs allmänna linje förbereder dig för högre studier på universitet, högskola eller på andra utbildningar på t ex yrkeshögskola. Du väljer mellan sex inriktningar: **Kultur/drama, samhället, människan, naturen, världen och ledarskap.**

Teaterlinje

Wendelsbergs teater & skolscen är både en kvalificerad teaterutbildning och en arbetande teater. På skolscenen utbildar vi dig för ett kommande yrkesliv inom teater. Wendelsbergs teater ger alla elever tillfälle att pröva erfarenheterna från utbildningen på en helt vanlig teaterpublik.

**Läs mer på vår hemsida, eller
varför inte besöka oss på riktigt?**

**Wendelsbergs
folkhighskola**

En del av IOGT-NTO-rörelsen

wendelsberg.se

Vit jul-film får prestigefyllt pris

I RÖRELSE Filmen *Samtidigt på julafton* har fått pris som bästa internationella webbvideo i den amerikanska kampanjtidsningen Campaigns & Elections tävling 2017 Reed Awards. Tävlingskategorin är "politisk kommunikation".

Filmen kan ses i 360 grader. Det betyder att tittaren själv kan välja vad i rummet som ska vara i blickfånget. Huvudpersonen guidar och beskriver känslorna kring en jul förstörd av alkohol.

Filmen, som går att se på YouTube, har visats 875 000 gånger och fler än 30 000 personer har reagerat på inlägget genom att gilla eller dela.

EVA EKEROTH

Alkoholfritt fortsätter öka

ALKOHOLFRI Under 2016 ökade försäljningen av alkoholfritt på Systembolaget med elva procent jämfört med föregående år. I liter utgör de alkohol fria dryckerna dock fortfarande knappt en procent av Systembolagets försäljning.

Systembolagets omsättning uppgick till över 28 miljarder kronor förra året, en ökning med tre procent jämfört med 2015. Enligt Systembolaget beror ökningen främst på att deras kunder handlar allt mer från de dyrare segmenten av utbudet och inte på att svenskarna dricker mer.

JENS WINGREN

Asho Geesey, Kulmiye Abdiaiz och Janne Stenefors utanför Jordbro kulturhus där IOGT-NTO:s lokal är inrymd.

FOTO: ULRICA AMBJÖRN

IOGT-NTO-förening kapad: "Lämna aldrig ut uppgifter"

I höstas blev IOGT-NTO-föreningen i Jordbro kapad. Med förfalskade dokument lyckades tjuven ta ut 95 000 kronor.

I RÖRELSE Föreningens ordförande Kulmiye Abdiaiz förstod att något var fel när han skulle köpa en kaffebryggare till IOGT-NTO-lokalen, och upptäckte att föreningens kreditkort var spärrat.

Tillsammans med föreningens kassör åkte han till Swedbanks lokalkontor. Av bankpersonalen fick de beskedet att de inte hade åtkomst till föreningens konto eftersom styrelsen bytts ut. Vilka som satt i den nya styrelsen kunde inte banken berätta med hänvisning till sekretessen. Kulmiye Abdiaiz uppmanades att göra en polisanmälan, vilket han omgående gjorde. Det visade sig att 95 000 kronor försvunnit från föreningens konto.

– Vi hade precis fått bidrag på 80 000 kronor från Haninge kommun för att ordna aktiviteter för barn och unga under jullovet. Vi hade planerat en fotbollsturnering och mycket annat, och nu var allt i

fara, säger Kulmiye Abdiaiz.

Den misstänkte hade genom att förfalska ett årsmötesprotokoll – där han uppgivit att föreningen bytt namn, adress och styrelse, att han själv var den nya ordföranden och några av hans vänner nya ledamöter – fått ut ett nytt registreringsbevis från Skatteverket. Med registreringsbeviset samt en förfalskad fullmakt gick han till banken och begärde ut 20 000 kronor i ordförandearvode, 6 000 kronor till en resa, samt 69 000 kronor i amerikanska dollar.

Här borde banken ha reagerat menar Annika Myhre, jurist på IOGT-NTO.

– Jag vill påstå att bankpersonalen inte var tillräckligt uppmärksam. De borde ha fattat misstankar. Banken har ett ansvar att se till att alla underlag finns på plats för att en föreningsrepresentation ska kunna plocka ut större

summor, säger hon.

Banken har också återbetalat pengarna till Jordbro-föreningen, och det är nu banken som är målsägande i ärendet. Polisutredningen pågår fortfarande. Brottsrubriceringen är grovt bedrägeri med urkundsförfalskning.

Janne Stenefors, ordförande i stockholmsdistriktets södra krets, har hjälpt Jordbro-föreningen i den här frågan. Han framhåller vikten av att skydda föreningens uppgifter för utomstående.

– För aldrig in bankkontonummer i mötesprotokoll, årsredovisningar eller andra föreningsdokument. Sprid inte ekonomiska uppgifter, och lämna heller inte ut uppgifter om vilka som tecknar föreningen, säger han.

Tack vare ett lån från söder-törnskretsen kunde föreningens julaktiviteter ändå genomföras. Men Kulmiye Abdiaiz och IOGT-NTO Jordbros vice ordförande Asho Geesey vill dela med sig av erfarenheten så att andra ska föreningar ska slippa råka illa ut.

ULRICA AMBJÖRN

Alkobommar föreslås i de största hamnarna

Trafikverket föreslår att alkobommar införs i 23 svenska hamnar samt på Öresundsbron.

ALKOHOL Bommarna föreslås placeras i alla hamnar som trafikeras av stora bilfärjor samt på Öresundsbron, rapporterar Sveriges television.

En tidigare utredning ansåg att alkobommar inte gick att införa i svenska hamnar. I början av 2016 lämnade Motorförarnas helnykterhetsförbund, MHF, in en egen utredning som visade att det visst var möjligt.

– Vi föreslog 16 hamnar. Anledningen till att vi inte förslog alla 23 var utrymmesskäl. Det finns vissa hamnar där det kan bli svårt att genomföra, säger Göran Sydhaage, vd för MHF, till Accent.

Att Trafikverket ändå föreslår alla hamnar beror på konkurrensskäl. Upplevs bommarna som ett hinder kan rederierna annars styra om sin trafik till en annan hamn.

Bommarna fungerar så att

FOTO: ANDREAS LIBELL

föraren blåser i ett munstycke och är promillehalten för hög så går inte bommen upp. Då tillkallas polis eller tulltjänsteman som kan kontrollera nykterheten. På försök har MHF haft alkobommar uppställda i hamnar i Göteborg och Stockholm, men sedan slutet av 2015 står de oanvända på grund av att tullen och polisen inte anser sig ha resurser att komma om någon blåser rött.

– Det är argument som vi inte

förstår. De behöver inte finnas på plats bara det finns en patrull i närheten. Skulle det inte finnas någon så är det bara att låta bomarna stå öppna, säger han.

Det är också vad Trafikverkets utredare Lennart Kallander föreslagit. Han anser att bommarna kan fungera ungefär som fartkamerorna gör i dag, det vill säga att de finns i alla hamnar men resenärerna vet inte ifall de är igång.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Rekordmånga drogbeslag 2016

NARKOTIKA Förra året gjordes tio procent fler beslag av narkotika och dopningspreparat jämfört med 2015. Totalt gjorde Tullverket 7 318 beslag under 2016. Man har framför allt siktat in sig på tyngre trafik vilket gett effekt. Det rapporterar Sveriges radio.

En stor del av ökningen består av cannabis. Under 2016 beslagtogs mer än 1,3 ton cannabis av tullverket. Trots fler beslag av amfetamin och kokain så minskade den totala mängden beslagtagna droger av denna typ. Ecstasy har däremot ökat i Tullverkets statistik. 17 kilo beslagtogs 2016 jämfört med 2 kilo 2015. Även heroin ökade från 2,6 kilo till 31,3.

Även beslagen i postflödet ökade under 2016.

JENS WINGREN

Färre självmord med stram alkoholpolitik

ALKOHOL Berusningsdrickande och högkonsumtion av alkohol har samband med självmord. En ny faktaöversikt från Folkhälsomyndigheten visar att både enskilda alkoholpolitiska åtgärder och en restriktiv, nationell alkoholpolitik som minskar konsumtionen, kan minska självmorden, särskilt bland män. Det gäller både självmordstalen och antalet självmord där alkohol är inblandat.

Faktaöversikten bygger på en studie från Boston University av effekter av pris, skatter, åldersgränser, hur tätt det är mellan försäljningsställen samt promillegränser och nolltolerans för unga vid bilkörning.

EVA EKEROTH

Unga nykterister ska följas till vuxen ålder

ALKOHOL CAN ska undersöka om den låga alkoholkonsumtionen hos unga håller i sig till vuxen ålder. Under våren kommer 10 000 unga att få fylla i en enkät som sedan kommer att följas upp ungefär vartannat år. Ungdomarna går i nian vid första undersökningstillfället och kommer att vara 35–40 år när den sista datainsamlingen görs.

– Vår huvudsakliga frågeställning är betydelsen av att växa

upp i dag när unga dricker mycket mindre än tidigare och många inte dricker alls, säger Jonas Raninen, utredare på Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, och den som leder studien.

Forskarnas hypotes är att ungdomarna kommer att dricka mindre även när de blir äldre.

Redan i höst är tanken att de första resultaten ska publiceras.

– Vi har nya frågeställningar om till exempel föräldra- och kamrat-

Jonas Raninen.

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

relationer och skolresultat, och kommer att kunna redovisa hur de som dricker skiljer sig från de som inte gör det, säger Jonas Raninen.

Undersökningen går under namnet Futura01. Den första datainsamlingen genomförs med stöd av Forum ansvar.

EVA EKEROTH

HALLÅ DÄR!

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Vidar Aronsson...

... nyvald ordförande för Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet, NBV.

Grattis till ordförandeskapet. Vem är du?

– Jag är en envis, kreativ och glad smålänning som lever i exil i Stockholm. Jag flyttade hit för att gå på Handelshögskolan, men hoppade av efter ett år för att bli ordförande i Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, mellan 2009 och 2013.

Har du fler förtroendeuppdrag?

– Jag sitter i Tollare folkhögskolas styrelse och är inte ny i NBV:s styrelse. Jag har suttit där i sex år, så jag är gammal i gamet.

Vad jobbar du nu med?

– Sedan den 1 mars är jag ledningsstrateg åt socialdemokraternas partisekreterare Lena Baastad.

Vad kan du tillföra NBV?

– Ny energi för att orka fortsätta utvecklingsarbetet och ta nästa steg efter omorganiseringen. Det är lätt att slå sig till ro efter en stor omvandling, men jag hoppas kunna hålla organisationen spänstig, hungrig och snabbfotad.

Vid huvudmannamötet fick NBV en ny medlem, Bosnien Hercegovinas muslimska ungdomsförbund. Flera av de nya organisationerna har bakgrund därifrån. Påverkar det verksamheten?

– Alla nya har samarbetat med NBV länge, så det är positivt att de kommer in och också sätter sin prägel på vilka som är med och bestämmer. Det speglar ett nytt NBV och ett nytt Sverige.

EVA EKEROTH

Kenneth Eriksson ser fram emot förändringsarbetet.

FOTO: ULRICA AMBJÖRN

Expedition 50: IOGT-NTO:s förändringsresa

IOGT-NTO:s förbundsstyrelse bjuder in till Expedition 50 – en förändringsresa med sikte på förbundets jubileum år 2020.

IRÖRELSE De 130 deltagarna, förtroendevalda och anställda, på IOGT-NTO:s januarikonferens fick ett "resekit" med solglasögon som de uppmanades att sätta på sig och bereda sig på en resa i tiden.

– År 2020 fyller IOGT-NTO 50

år. Vi har tre år på oss att göra oss till världens fräschaste femtioårsing. Vi ska vara lika relevanta nu som vi var 1970 när IOGT och NTO slogs ihop, inledde Johnny Mostacero, förbundsordförande.

Skälen till att IOGT-NTO starta-

des är de samma i dag som 1879 och 1970 – även om verksamheten utvecklats och förändras, betonade han:

– Verksamheten skapas av våra medlemmar utifrån deras önskemål och utifrån de beslut som våra förtroendevalda fattar. Frågan är när vi senast ifrågasatte hur vi organiserar oss, hur vi skapar förutsättningar för att engagera oss och hur vi bygger starka ledare som vill förändra världen.

För att utvecklas behöver alla stenar vändas på, fortsatte Johnny Mostacero, och uppmanade till självrannsakan.

– Vi måste tillåta oss att ifrågasätta vår demokratiska struktur, utvärdera om vi har den optimala ansvarsfördelningen inom organisationen, och prata om hur vi ser på medlemskap och engagemang.

Kenneth Eriksson, vice distriktsordförande i Göteborg och Bohuslän, säger att "detta är det bästa jag hört på länge".

– Förändringsarbete är ju något som de flesta organisationer jobbar med ständigt och det kan ta flera vägar. Det gäller att se till att hålla målen levande så att de inte glöms bort, men också vara beredd på att anpassa dem efterhand när omvärlden förändras. Det här ska bli spännande, säger Kenneth Eriksson.

ULRICA AMBJÖRN

Cannabis på recept godkänt

Läkemedelsverket har beslutat att två svenskar med grava ryggmärgsskador ska få använda växtdelar från cannabis som läkemedel.

NARKOTIKA Läkemedelsverkets utredare Karl Mikael Kälkner påpekar att detta inte handlar om ett generellt godkännande av medicinsk cannabis, utan om två undantagsfall som föregåtts av långa processer.

Enligt Karl Mikael Kälkner är forskningen på området knapphändig.

– Det finns många vetenskap-

liga artiklar, men de flesta går inte att pröva vetenskapligt. Vi får förlita oss på den kontroll som den behandlande läkaren gör. Vi kommer att ompröva beslutet om tre månader, säger han.

Utredningen har tagit extra lång tid eftersom det är svårt att säkerställa att patienten får i sig rätt dos.

– Normalt tar det bara ett par dagar att godkänna eller avslå en

licensansökan, men det här har tagit lite tid. Det här är ju inget preparat som uppfyller kriterierna för medicinsk standard, säger Karl Mikael Kälkner.

Såväl Karl Mikael Kälkner som IOGT-NTO efterlyser mer forskning.

– Cannabis måste genomgå samma prövningar som andra läkemedel, säger Linda Engström, chef för kommunikation och påverkan på IOGT-NTO.

JENS WINGREN

EVA EKEROTH

Fransmän byter flaska mot glas

Enligt en ny opinionsundersökning är trenden tydlig: allt färre fransmän dricker varje dag.

ALKOHOL Och vid restaurangbesök beställer de hellre ett glas vin än en hel flaska. Sämre ekonomi och ökad hälsomedvetenhet tros ligga bakom förändringen. Undersökningen, nyligen genomförd av Institut Français d'Opinion Publique, IFOP, visar att fransmännen de senaste sju åren har minskat sin årliga vinkonsumtion med ungefär 2,3 liter.

År 2010 drack 15 procent av fransmännen varje dag. I dag har siffran minskat till 12 procent. Av dessa vanedrickare är 51 procent män över 60. Bland unga i åldrar-

na 18–25 dricker endast 6 procent varje dag.

I undersökningen uppgav fransmännen att de dricker mindre för att värna sin hälsa – och för att det är dyrt att dricka mycket och ofta.

Den bilden bekräftas av Marc d'Amoureux, som arbetar på vingården Chateau Virant utanför Aix en Provence. Han menar att efterfrågan på vin i bag-in-box har minskat påtagligt och att företaget numera främst levererar lådvin till restauranger – som i sin tur mest säljer vin i glas, snarare än på butelj.

– För sex-sju år sedan var det vanligt att ett sällskap beställde en eller flera flaskor vin till middagen. Nu händer det sällan. Jag tror att det beror mycket på den ekonomiska krisen, folk anser sig inte ha råd. Men många tänker också på hälsan och ser på alkohol som något man konsumerar med mått, säger krögaren Mario Taglioli.

Den minskade konsumtionen till trots är alkohol fortfarande den främsta orsaken till att fransmän vårdas på sjukhus. Fem miljoner fransmän beräknas vara alkoholberoende.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Rekordår för NBV

IRÖRELSE Det mesta pekar uppåt för Nykterhetens bildningsverksamhet, NBV. Under 2016 genomfördes 1 311 078 studietimmar i NBV:s regi. Det är en ökning med mer än 100 000 timmar jämfört med året innan.

Även antalet deltagare ökade med mer än 10 000 personer under 2016. Sammanlagt beräknas NBV ha nått ut till nästan 72 000 personer. Antalet kulturaktiviteter ökade med 3 000 till 30 000 under 2016.

Nationellt sett är NBV fortfarande ett av de mindre studieförbunden. Men under de senaste åren har man gått om flera av de andra förbunden på flera punkter. Målet är att i slutet av 2018 vara det fjärde största studieförbundet.

JENS WINGREN

FOTO: ISTOCK

Passiv marijuana-rök farligare än tobaksrök

NARKOTIKA Den som utsätts för passiv marijuananrök får skador på blodkärlen redan efter en minut. Det förefaller också som om det tar tre gånger så lång tid att återhämta sig som efter att ha utsatts för tobaksrök.

Det är forskare vid University of California som gjort studien på råttor. De visade att artärerna, som transporterar syre i kroppen, efter en minuts passiv marijuananrök fungerade sämre i 90 minuter jämfört med 25 minuter efter att ha utsatts för tobaksrök.

EVA EKEROTH

BILDEN

Försvarat monopol. Isländska IOGT har startat ett upprop till försvar för alkoholmonopolet. Enligt ett förslag som diskuteras i parlamentet ska monopolet avskaffas. Men islänningarna säger nej. Opinionsundersökningar visar att de vill ha monopolet kvar.

KOMMENTAREN

Bara vanligt vatten...

Det är lätt att charmas av Frankrike. Och det med rätta. På den till synes halvsunkiga kvarterskroger i Aix en Provence serveras redig, vällagad mat i toppklass. Smakerna sitter som en smäck – fransmännen är kräsna. En blandrashund, troligen krogägarens, spankulerar målmedvetet runt mellan borden och hoppas på att en munsbit ska falla ner på golvet och förgylla hans dag. Krumma gubbar i keps och kralliga hantverkare med händer som dasslock kommer, äter och går. Ett litet glas vin till maten ses inte som alkohol här, utan helt enkelt som måltidsdryck. Men att avstå från vinet är inget problem. Ingen höjer på ögonbrynen för att någon bara dricker vatten. Inga sneda blickar, inget trugande.

Den som vill tar vin, men inget vin går också bra.

Men vanligt vatten – även det med små bubblor – kan i längden kännas trist, smaklöst och fantasilöst. Läsk finns förstås. Men i övrigt är Frankrike helt torrlagt på alkoholfria drycker som inte smakar barnkalas. Det lär finnas god cider i

Normandie, men tydligen inte i Aix. Det upprepar sig dag efter dag och mina fruktlösa försök att få något annat att dricka utmynnar varje gång i vatten, vatten, vatten. Jag har nog aldrig druckit så mycket vatten som i Frankrike. Hälsofarligt, absolut. Men kul? Där har vi då kommit betydligt längre i Sverige, tänker jag där jag sitter med min fina entrecote och mina frasiga frites som hade landat ännu mjukare i magen med ett glas vadsomhelst utan socker och alkohol, men med smak som lyfter och förstärker det som finns på tallriken. Just på den punkten får faktiskt Frankrike noll poäng i charm.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Maria Zaitzewska Rundgren

Monica Ståhl.

FOTO: ULRICA AMBJÖRN

Pengar och politik heta kongressfrågor

Alkoholpolitik, ekonomi och organisationsutveckling kan bli stora frågor på IOGT-NTO:s kongress i juni. Det spår tre förtroendevalda som Accent talat med.

I RÖRELSE Den sista veckan i juni är det dags för IOGT-NTO-rörelsens kongress i Karlstad. Monica Ståhl är distriktsordförande i Värmland och tillika kongressgeneral. Hon tror att en stor fråga för kongressen kommer att bli fördelningen av förbundets resurser.

– Jag tror att det kan bli en diskussion om 800-medlemsgränsen, om den ska ligga på 800, eller om fördelningen av resurser ska ske på något annat sätt, säger hon.

I dag får de distrikt som har minst 800 betalande medlemmar 400 000 kronor årligen, vilket gör det möjligt att anställa en konsulent. De som har färre betalande medlemmar får 200 000 kronor. Nivåerna har diskuterats tidigare, och vid kongressen 2015 beslutades att de distrikt som inte lyckats nå gränsen ändå kan få fullt stöd – under förutsättning att de har en uppåtgående trend och ökar i medlemsantal, och att de har en tydlig ambition att nå 800 betalande medlemmar.

Kenneth Eriksson, vice distriktsordförande i Göteborg och Bohuslän, hoppas att medlemsvärvning och utveckling av organisationen får en framskjuten plats på kongressen.

– Vi brukar ju snacka om att vi ska ha känslan av en traditionell folkrörelse kvar, men också att vi ska vara moderna. De gamla kännetecknen för en folkrörelse har vi ju kvar, men det där moderna har vi inte riktigt lyckas hitta

än. Det vore väldigt roligt om vi lyckas med det, säger han.

Gunvor Nygren är distriktsordförande i Jönköping. Hon tycker att diskussionen om föreningsstrukturen kontra andra engagemangsformer är viktig.

– För att få utveckling och kontinuitet i arbetet, och att det drivs på, så är föreningarna nödvändiga. Men vi behöver naturligtvis andra engagemangsformer som ett komplement, till exempel digitala föreningar och verksamheter som inte är geografiskt bundna utan där man länkar sig samman utifrån intressen, säger hon.

Är det någon speciell fråga i övrigt som du brinner för?

– Den alkoholpolitiska debatten jätteviktig. Sedan är jag ju föreningsnörd. Jag älskar föreningar, så jag vill absolut inte att föreningarna avlivas. De ska fortsätta att vara grunden i vår verksamhet, säger Gunvor Nygren.

Vid sidan av själva kongressarbetet kommer kongressdeltagarna erbjudas en rad sociala aktiviteter. Monica Ståhl har som kongressgeneral särskilda förhoppningar.

– Jag hoppas att hela kongressen och allt runtomkring blir en stor upplevelse, men det jag hoppas mest på förutom invigningen och avslutningen är vår galakväll på operan i Värmland, säger hon.

ULRICA AMBJÖRN

Iskall simtur för dricksvattnet i Östafrika

I augusti ska Johan Sundqvist simma över Vättern för att uppmärksamma alkoholindustrins användning av livsviktigt vatten för öltillverkning.

I RÖRELSE – Syftet är att uppmärksamma kopplingen till vatten och vattenbrist, men också för att samla in pengar till IOGT-NTO:s internationella verksamhet. Vi har fått minskade medel från Forum Syd, men om vi skulle få ihop 100 000 kronor skulle vi kunna arbeta konkret med miljöfrågor kring vatten, säger Johan Sundqvist, IOGT-NTO:s Östafrikachef.

I Östafrika råder stor vattenbrist och bönder har svårt att bevattna sina odlingar, vilket leder till svält. Samtidigt brygger alkoholindustrin hundratusentals liter öl till befolkningen som i snitt dricker fyra, fem öl per person och dag. Det innebär att ofantliga mängder livsviktigt vatten går till spillo. För en liter öl går det näm-

Johan Sundqvist.

ligen åt 300 liter vatten.

Johan Sundqvists förhoppning är att fler medlemmar ska engagera sig i IOGT-NTO:s internationella arbete och skänka en slant. Projektet marknadsförs via hans Go fund me-sida på sociala medier, på regionkontorets hem-

sida samt via media.

Vättern är kall även sommartid, runt 8–10 grader, så om han får tag i en våtdräkt kommer han att använda den. Annars blir det att smörja in sig i ullfett.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Fler gravida använder marijuana

NARKOTIKA Antalet gravida amerikanska kvinnor som säger sig ha använt marijuana har ökat från 2,4 procent år 2012, till 3,85 procent år 2014. Det visar en drogenkät som presenteras på medicintidskriften Jamas webbplats.

I en kommentar till analysen uppmanar professor Nora D Volkow, chef för det statliga forskningsorganet Nida, läkare att inte rekommendera marijuana till gravida, till kvinnor som planerar att skaffa barn, eller ammar. Bakgrunden är påståenden i omlopp på internet att marijuana lindrar illamående.

ULRICA AMBJÖRN

FOTO: ISTOCK

7 av 10 lärare saknar kunskap om barn i missbruksmiljöer

ALKOHOL Trots att vart femte barn i Sverige lever med minst en vuxen som har ett riskbruk av alkohol återspeglar det sig inte i lärarutbildningarna. Bara ett fåtal lärarstudenter får utbildning om barn i missbruksmiljöer. Det visar en ny undersökning som CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, genomfört på uppdrag av IOGT-NTO:s Juniorförbund, Junis.

Studien genomfördes bland lärarstudenter med inriktning mot årskurs 4–6. Sju av tio framtida lärare uppgav att de saknade utbildning om barn i missbruksmiljöer och att de inte känner sig redo att hantera problematiken om och när de skulle uppstå.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Gemensam strategi i narkotikapolitiken

I RÖRELSE Nykterhetsrörelsen har inte ägnat så mycket engagemang åt narkotikapolitik de senaste åren. Nu ska det bli ändring på det. Tillsammans utformar man en gemensam strategi.

– Nykterhetsrörelsen har en stark historia i narkotikafrågan och vi måste bli en tydlig aktör igen, säger Anders Andersson, ordförande i Sveriges landsråd för alkohol- och narkotikafrågor, SLAN.

SLAN, en organisation med 27 medlemsorganisationer varav IOGT-NTO är en, utgör plattformen

för det gemensamma arbetet.

– Vi har börjat prata ihop oss om ett principdokument om framtidens narkotikapolitik, både den nationella och internationella. Vi är överens om tre grundpelare: att politiken ska bygga på kunskap och humanism, att det förebyggande arbetet alltid ska utgöra grunden, och att drogfrihet är målet, säger han.

Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet, NBV, är en annan plattform för arbetet.

– Medan SLAN ska stå för det opinionsbildande arbetet, ska NBV stå för den folkbildande

delen, säger Anders Andersson.

Arbetet är tänkt att pågå under tre år, till och med 2019. Sven-Olov Carlsson, tidigare ordförande i IOGT-NTO, har anställts av NBV för att jobba med frågan.

Att IOGT-NTO väljer den gemensamma vägen för sitt narkotikapolitiska arbete handlar om att kunna sätta större kraft bakom orden.

– Tillsammans får nykterhetsrörelsen bredd och kraft att samla resurser i narkotikafrågan, säger IOGT-NTO:s förbundsordförande Johnny Mostacero.

EVA EKEROTH

Fritt fram för positiva värdeord

FOTO: ISTOCK

ALKOHOL I höstas reviderade Konsumentverket sina riktlinjer för alkoholreklam trots att de gamla antogs så sent som 2015.

Enligt svensk lag ska alkoholreklam vara måttfull och inte uppmana till bruk av alkohol. Värdeomdömen och positiva associationer liksom bilder på förpackningar och etiketter tolkade Konsumentverket som oförenligt med lagen.

– Marknadsdomstolen har dock gjort en annan bedömning. Enligt dem är det tillåtet med både värdeord, positiva associationer och bilder, säger Emma Hedge, jurist på Konsumentverket, till Accent.

Det har lett till att Konsumentverket i sina *Allmänna råd för marknadsföring av alkoholdrycker* strukit att reklamen inte ska ge positiva associationer och att värdeomdömen inte bör ges. Paragrafen som säger att framställning i bild endast får omfatta en återgivning av varan, eller råvaror som ingår i varan, enstaka förpackningar eller varumärke, har nu fått ett tillägg som säger att bilden får ha annat innehåll under förutsättning att kraven på särskild måttfullhet uppfylls.

EVA EKEROTH

100

dollar får den som mördar en missbrukare på Filippinerna.

KÄLLA: AMNESTY.

Per Leimar.

FOTO: NATHALIE C ANDERSSON

"Privata vinstintressen bör hållas borta"

Starka vinstintressen i kombination med en individualiserad syn på alkohol hotar alkoholmonopolen. Det säger Per Leimar, politisk sekreterare på IOGT-NTO.

I RÖRELSE "Det svenska alkoholmonopolet uppkom ur insikten att privata vinstmotiv och möjligheten att enkelt få sälja alkohol är det som gör det svårt att hålla alkoholskadorna nere – inte invånarnas önskan att dricka alkohol." Det skriver Per Leimar, politisk sekreterare på IOGT-NTO, i en kommenterande artikel i tidskriften *Journal of studies on alcohol and drugs*.

Intresset för att sälja alkohol är alltså ett större problem än intresset för att dricka?

– Ja, därför att marknadskrafter, privat vinstintresse och konkurrens är starka krafter som strävar efter att öka konsumtionen och liberalisera politiken. Det ger ökade problem för individen, omgivningen och samhället, säger Per Leimar.

Kommentaren blev han ombedd att skriva av huvudredaktören Tom Babor. Det han ombads kommentera var en

artikel som visar att invånarna i staten Washington inte är nöjda med utvecklingen sedan deras alkoholmonopol avskaffades genom en folkomröstning.

– Studien visar att många i Washington bytte åsikt efter att monopolet hade avskaffats och de såg hur det gick. Tjugo procent av de tillfrågade som hade röstat ja, sa att de nu skulle rösta nej. Det hade ändrat valresultatet och monopolet skulle inte ha avskaffats, säger han.

I artikeln beskriver han den svenska liberaliseringen av alkohollagen som ett uttryck för politisk vilja, snarare än folkets.

– De senaste femton åren har svenska folket blivit allt mer restriktiva i sina attityder till alkohol medan politiken har blivit allt liberalare.

Viss uppluckring av den svenska alkoholpolitiken skedde som en konsekvens av EU-inträdet, till exempel ansågs

import- och partihandelsmonopolen strida mot EU:s regler. Andra lagändringar drev den svenska regeringen igenom utan krav utifrån.

Han tror att den alltmer individualiserade synen på alkohol, som betonar individens ansvar, spelar in. Andra faktorer är frihandelsavtal och ett ökat inflytande från alkoholindustrin.

– Monopolet i Washington röstades bort av folket, men initiativet kom från butikskedjan Costco som startade en namninsamling i sina butiker. Att utfallet blev som det blev antyder att folk inte ansåg att alkohol var ett tillräckligt stort problem för att de skulle rösta mot förslaget.

Någon folkomröstning om det svenska monopolet ser inte Per Leimar framför sig.

– Det finns just nu ingen öppen, seriös diskussion i Sverige om att avskaffa monopolet. I stället hotas monopolet genom att kommersiella aktörer hittar olika vägar för distansförsäljning.

EVA EKEROTH

Välkommen till Junis kongress!

Snart är det dags för kongress. 28 juni–2 juli träffas Junis ombud i Karlstad för att fatta kloka och viktiga beslut om Junis framtid. Förbundet står för ombudens resa med billigaste färdssätt, logi i dubbelrum på Scandic Klarälven, lunch och fika onsdag–söndag samt invignings- och avslutningsfest.

I Junis får barnen vara med och bestämma. På Junis demokratiläger deltar barn från hela landet. Under lägret är barnen med och påverkar de frågor som barn och ledare tycker är viktigast. Varje distriktsstyrelse väljer ut och anmäler två barn i åldern 11–15 år senast den 1 maj 2017.

Läs mer om Junis kongress
och demokratiläger på
www.nykter17.se

STRANDMANFONDEN

Strandmanfonden delar varje år ut ett eller flera stipendier. I år prioriteras studerande till folkhögskollärare.

Stipendier utdelas till unga medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen, manliga eller kvinnliga, för fortsatt utbildning i något praktiskt yrke såsom jordbruk, trädgårdsskötsel, hantverk, verkstadsarbete eller liknande, för genomgående av fortsättningskurs, företagande av studieresa eller dylikt eller som hjälp vid grundandet av egen självständig verksamhet eller för fortsatta studier vid universitet eller högskola, seminarium eller annan liknande teoretisk utbildningsanstalt.

Villkor för stipendiet är:

- minst tre års oavbrutet väl vitsordat och vid ansökningstillfället kvarstående medlemskap av lokal förening inom IOGT-NTO-rörelsen
- vitsord om vårdat uppträdande och i övrigt hedrandeandel
- vitsord om fallenhet och intresse för det valda yrket eller de bedrivna studierna
- intyg om behov av stipendiet

Ange i ansökan sökandens namn, adress, telefonnummer och konto.

Ansökan ska vara Strandmanfonden, IOGT-NTO, Elisabeth Larsson, Box 12825, 112 97 Stockholm, tillhanda senast **28 april** 2017.

KALLELSE TILL IOGT-NTO:s KONGRESS 2017

FÖRBUNDSSTYRELSEN KALLAR i enlighet med § 2:2 i stadgarna till ordinarie kongress i Karlstad den 28 juni–2 juli 2017. Onsdag den 28 juni inleds med beredningsgrupper kl 14.00 och ombudsskola kl 16.30 på Karlstad CCC, Tage Erlandergratan 8 A, Karlstad.

FÖRHANDLINGARNA STARTAR torsdag den 29 juni kl 08.30 och avslutas söndag 2 juli 13.00.

MOTION TILL KONGRESSEN kan inges av varje medlem, förening och distrikt och ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast den 18 april 2017. Motioner sänds in till motion@iogt.se eller IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm.

MÖTESRÄTTIGHETERNA REGLERAS AV § 2:5 i stadgarna. Varje medlem i IOGT-NTO-rörelsen har närvaro- och yttranderätt vid kongressen.

Stockholm i januari 2017

Peter Moilanen
Generalsekreterare

Liselott Rehnstrand har hittat hem

”Coolt att vara nykterist”

För tio år sedan gick Liselott Rehnstrand med i IOGT-NTO. Men först många år senare, efter en djup livskris, växte viljan att engagera sig tillsammans med andra medlemmar.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO LARS JANSSON

En dag kom ett brev till IOGT-NTO:s förbundsordförande. Med skribentens goda minne hittade det så småningom fram till Accent. Brevet var från medlemmen Liselott Rehnstrand, som ville dela med sig av sina upplevelser av IOGT-NTO:

”Nu har jag varit medlem i tio år. Jag har betalt min avgift och fått min medlemstidning. Jag har alltid läst den noga, haft den liggande på köksbordet tills alla sidor och artiklar har gått igenom. Det har kommit meddelande från min avdelning i Helsingborg och jag har konstaterat att de grillar korv på Örby Ängar och har roligheter för sig, men jag har aldrig känt att det har varit något för mig. Jag har nog, ärligt talat, haft vissa fördomar mot min egen förening och inte känt att det har varit något som skulle

Fakta. Liselott Rehnstrand.

Ålder: 48 år.

Familj: döttrarna Sara, 19 och Kajsa, 17 år.

Bor: I Billesholm utanför Helsingborg.

Gör: Arbetar som assistent på församlingsexpeditionen i Svenska kyrkan. Egenföretagare som medium/vägladare.

passa mig att engagera mig i.”

Men – skriver hon – en dag kom hon på andra tankar. När en kursinbjudan dånade ner i brevlådan hemma i Billesholm i Skåne var hon först nära att slänga den, men sedan funderade hon en stund och anmälde sig i stället. Fram till den där dagen

hade hon känt sig rätt ointresserad av föreningsliv, kurser och kongresser. Hon tyckte att det räckte med att medlemskapet bekräftade hennes ställningstagande. Men nu såg hon plötsligt en dörr öppna sig till något nytt.

Liselott Rehnstrands första tanke var: Hjälp, vad gör jag om kursdeltagarna är trista gamla tanter och gubbar? Tänk om jag inte passar in? Men nyfikenheten tog överhanden, och med ett förväntansfullt pirr i magen åkte hon på kursen i Halland.

Farhågorna kom snabbt på skam. Deltagarna var nyfikna och positiva, och för första gången i livet befann hon sig i ett sammanhang där nykterheten var norm och hon kunde vara sig själv fullt ut. Hon trivdes med öppenheten och värmen med

Sara, Liselott och Kajsa
är ett tajt team.

vilken hon togs emot, och blev på kort tid god vän med flera av deltagarna.

– Det blev en fantastisk, inspirerande kurshelg och en riktig aha-upplevelse för mig. Såväl deltagarna som kursledarna var kloka, vettiga personer som jag känner stort förtroende för. Jag lärde mig massor om organisationen och fick blodad tand, berättar hon för Accent.

Liselott Rehnstrand insåg att hon ville lära sig mer – mycket mer.

– När jag såg att man kunde följa med på en studieresa till Bryssel anmälde jag mig till det också. Och den sommaren åkte jag på min första kongress i Lund.

Allt med IOGT-NTO har sedan dess varit över förväntan, säger hon.

Liselott Rehnstrand bubblar av energi, rösten är klar och spänstig. Hon är välformulerad, snabb i tanken och hennes livshistoria skakar om. Den är huvudorsaken till att hon halvvägs in i medelåldern kände behovet av att omfamna nykterheten och låta den definiera livet tydligare. Men hon kände också behov av att klippa banden med gamla, destruktiva mönster.

– Jag har tagit farväl av mamma, hon är inte välkommen i mitt liv så länge hon dricker alkohol. Det känns otroligt skönt att släppa taget, säger hon.

Under Liselott Rehnstrands uppväxt

var alkoholen ständigt närvarande, och hon testade alkohol för första gången när hon var 13 år.

– Jag kände mig oälskad. Jag hatade att det dracks hemma, men jag skämdes inför mina kompisar och vågade inte berätta för någon. Min bror, som flyttat hemifrån, visste förstås och jag ringde honom när det blev jobbigt. Då kom han och hämtade mig. Men först letade vi rätt på alla flaskor och tömde dem i vasken. Sedan ställde vi dem demonstrativt på diskbänken, för att markera. Dagen därpå var det som om inget hade hänt.

Liselott Rehnstrand blev en självdestruktiv tonåring som skar sig i armarna som ett rop på hjälp och bekräftelse. Men ingen såg henne eller erbjöd henne stöd, och självbilden – ett barn som inte var värt att älskas – befästes ytterligare.

I tjugårsåldern började hon minska på alkoholen, och ytterligare några år senare valde hon att sluta dricka helt. Då hade hon redan träffat mannen som skulle komma att bli far till hennes barn, och

**"Det blev en fantastisk,
inspirerande kurshelg och en
riktig aha-upplevelse."**

LISELOTT REHNSTRAND

som hade en uppväxt som liknade hennes egen. De gifte sig, barnen kom i tät följd, men äktenskapet var inte lyckligt.

– Min man var extremt lynnig och stämningen kunde förändras på ett ögonblick. Jag försökte vara till lags och tryckte undan mina egna behov. Men till slut gick hela min tillvaro ut på att tassa på tå.

Liselott Rehnstrand beskriver sig som klassiskt medberoende. Hon höll fasaden utåt, men en gång antydde hon något för en arbetskamrat, som omedelbart sa att det där skulle hon aldrig acceptera.

– **Det fick mig** att fundera. För mig var det min vardag, jag ställde upp på vad som helst för husfridens skull. Jag hade tappat all självrespekt och förstod nu att det inte var okej. Till sist gick det inte längre och vi flyttade isär. En viktig anledning var att jag ville vara en förebild för mina döttrar, det var främst för att rädda dem.

Men de nya förhållanden hon inledde blev inte bättre.

– Jag trodde att de männen var annorlunda, men det visade sig snart att de var ungefär likadana.

När hon lämnades av en man som hon "var tokförälskad i" bröt Liselott Rehnstrand ihop och hamnade i en depression.

– Jag sörjde inte bara den brustna relationen utan också insikten om att det måste vara något hos mig som gjorde att jag alltid träffade "fel" män. Jag förstod att det inte handlade om otur, utan om något annat. Jag började bläddra i mina gamla dagböcker från högstadiet och såg att jag mådde exakt likadant som då. Jag började gå i terapi och 47 år gammal såg jag äntligen ett värdigt liv gestalta sig.

I läkningsprocessen började hon skriva en bok om sin uppväxt, samt en diktbok som sitt äktenskap. Det var i den krisen som hon bestämde sig för att åka på kurs med IOGT-NTO och som viljan att engagera sig mer växte fram, liksom behovet att bryta med det som orsakat smärta i det förflutna.

Nu vill Liselott Rehnstrand leva sitt liv fullt ut, tacka ja till det som är gott, må bra och stå upp för sig själv. Självkänslan och självrespekten har stärkts, i dag vet hon vem hon är och vad hon är värd – och hon låter sig inte trampas på. En ny kärlek har börjat spira. Hon säger att det känns

"Jag bläddrade i mina gamla dagböcker från högstadiet och såg att jag mådde exakt likadant som då."

LISELOTT REHNSTRAND

Liselott Rehnstrand med döttrarna Kajsa och Sara.

fint. Men det har det ju gjort tidigare också. Vad är annorlunda den här gången? Hon ler när hon svarar:

– Jag är annorlunda.

Döttrarna, 17 och 19 år gamla, har betytt mycket efter krisen, de är en tajt trio och kan prata med varandra om allt.

– Jag är jättestolt över mina döttrar. De är anledningen till att jag stiger upp varje morgon, de är meningen med allt.

Ingen av dem dricker alkohol och den äldsta har gått med i UNF, Ungdomens nykterhetsförbund, och de är trygga, självständiga tjejer, säger deras mamma.

– Vi tycker alla tre att det är coolt och skönt att vara nykter, säger Liselott Rehnstrand, och berättar att hon har tatuerat in ordet Sober på armen; ett evigt och synligt bevis på nykterheten.

Det nyväckta engagemanget i IOGT-NTO fortsätter. Under det gångna året har hon inte haft tid att vara med på så många föreningsaktiviteter som hon hade önskat, men det ska det bli ändring på, har hon bestämt.

– Nu känner jag mig taggad och redo för nya, roliga erfarenheter i IOGT-NTO:s regi. ■

Tio år efter kongressbeslutet:

KNAPPT 1 AV 3

FÖRENINGSSTYRELSE

ÄR JÄMSTÄLLDA

Trots kongressbeslut om att jobba för jämställdhet går **utvecklingen långsamt** och i vissa fall till och med bakåt i IOGT-NTO:s styrelser. Och bland de högst uppsatta cheferna i rörelsen är få kvinnor.

TEXT JENS WINGREN GRAFIK FREDRIK OLSSON

↓ 40%
29%

IOGT-NTO:s föreningsstyrelser

Andelen föreningsstyrelser som är jämställda har minskat från 40 procent år 2012, till 29 procent år 2016.

Vid kongressen i Uppsala 2007 beslutades att IOGT-NTO skulle jobba för att styrelserna skulle ha en så jämn könsfördelning som möjligt. Målet var att 90 procent skulle vara jämställda 2010. Som Accent kunde visa vid en kartläggning 2012 uppnåddes aldrig det målet. Kartläggningen visade att situationen var som minst jämställd i föreningarnas styrelser. Men det var även ont om kvinnor på ledande positioner både inom föreningarna och i distrikten.

När Accent nu gör en uppföljande kartläggning visar den att det fortfarande finns mycket kvar att göra, och att utvecklingen i vissa fall gått åt fel håll.

Kongressen 2007 definierade aldrig vad som ska anses vara jämställt, i skrivningen står bara att målet är en "jämn könsfördelning". Accent har därför – precis som vid kartläggningen 2012 – gjort avgränsningen att styrelser där max 60 procent av ledamöterna är av samma kön anses vara jämställda.

I Accents förra undersökning var jämställdheten sämst på föreningsnivå. I slutet av 2012 var 40 procent av förenings-

styrelserna jämställda. Fyra år senare är motsvarande siffra 29 procent. Där finns ungefär lika många manliga som kvinnliga styrelseledamöter, trots det är det bara 188 stycken av totalt 658 styrelser som är godkända ur jämställdhetssynpunkt. Förklaringen är att det i många styrelser är en betydande majoritet män – alternativt kvinnor.

Det råder även brist på kvinnliga ordförande i föreningsstyrelserna. Bara 36 procent av föreningsordförandena är kvinnor, vilket bara är en procentenhets ökning sedan granskningen för fyra år sedan.

Majoritet män ordförande i föreningsstyrelserna

Antalet föreningsstyrelser 2016 var 802. 535 har rapporterat sina uppgifter och finns med i underlaget.

Totalt antal ledamöter: 4 971

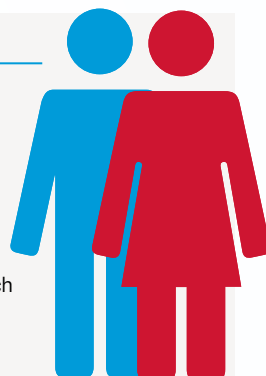
Kvinnor: 2 367

Män: 2 604

Det innebär att 48 procent av ledamöterna är kvinnor och 52 procent är män.

**Ordförande-
poster:** 535
Kvinnor: 194
Män: 341

Det innebär att 36 procent av ordföranden är kvinnor och 64 procent är män.

IOGT-NTO:S RIKSSTYRELSE

IOGT-NTO:s
förbundsstyrelse

IOGT-NTO
Fastigheter

Miljonlotteriet

Tollare
folkhögskola

Wendelsberg
folkhögskola

Dagöholm
behandlingshem

Accent

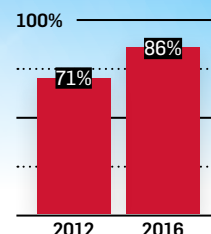
6 av 7 riksstyrelser är godkända.

Totalt är 53 procent av ledamöterna kvinnor och 47 procent män.

Av ordförandena är 57 procent kvinnor och 43 procent män.

28 procent av organisationerna har en kvinna som högsta chef och 72 procent har en man som högsta chef.

Andelen riksstyrelser som är jämställda år 2012 och 2016

■ = Godkänd ■ = Kvinnor ■ = Män

NÄRSTÅENDE ORGANISATIONERS STYRELSE

Junis, IOGT-NTO:s
juniorförbund

UNF, Ungdomens
nykterhetsförbund

NBV, Nykterhetsrörelsens
bildningsverksamhet

NSF, Nykterhetsrörelsens
scoutförbund

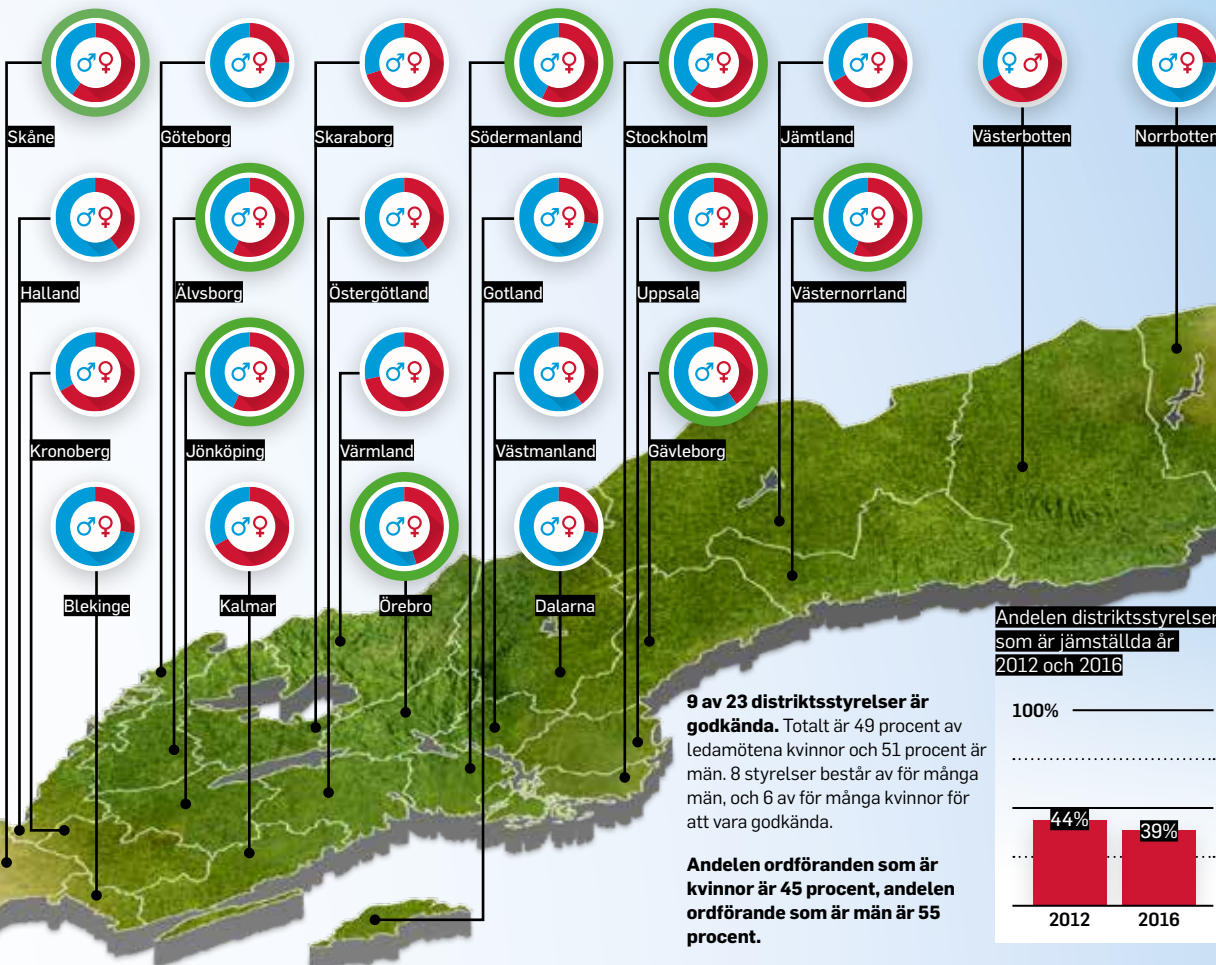

Våra gårdar

Av Junis, UNF, NBV, NSF och Våra Gårdar får 3 av 5 styrelser godkänt som jämställda.

Ingen förändring har skett under de senaste fyra åren. Av dessa organisationer är det bara Junis som har en kvinnlig ordförande. Däremot har Junis, UNF och NSF en kvinna som högsta chef.

IOGT-NTO:S DISTRIKTSSTYRELSE

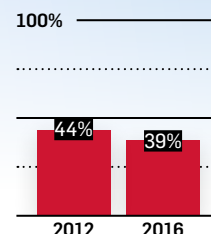

9 av 23 distriktsstyrelser är godkända.

Totalt är 49 procent av ledamöterna kvinnor och 51 procent är män. 8 styrelser består av för många män, och 6 av för många kvinnor för att vara godkända.

Andelen ordföranden som är kvinnor är 45 procent, andelen ordförande som är män är 55 procent.

Andelen distriktsstyrelser som är jämställda år 2012 och 2016

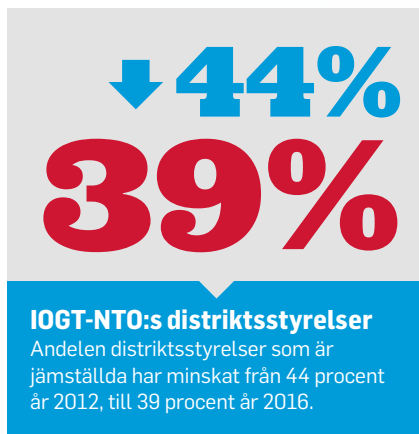
Gunvor Nygren

"Föreningslivet har överlag ganska svårt att rekrytera personer som vill ta ansvar över tid."

GUNVOR NYGREN

Jan Linde

"Många kvinnor säger att 'det kan väl inte jag'. Det har jag aldrig hört en man säga."

JAN LINDE

Av IOGT-NTO:s 23 distriktsstyrelser är det 39 procent som passerar som jämställda. Detta kan jämföras med att 44 procent godkändes för fyra år sedan. Även distrikten har alltså backat.

Ätta distriktsstyrelser har för många män som ledamöter, och sex styrelser har för många kvinnor. I Skaraborg är till exempel endast tre av tio styrelseledamöter män, medan Göteborg och Bohuslänns distriktsstyrelse har sex män och två kvinnor i sin styrelse.

Men så har det inte alltid sett ut. För fyra år sedan var nästan hälften av ledamöterna kvinnor i Göteborg och Bohus-

län. Men efter att ha haft flera kvinnliga ordförande under senare år hoppade den tidigare ordföranden och flera andra kvinnliga ledamöter av i samband med det senaste årsmötet. Nuvarande distriktsordförande Jan Linde är missnöjd med situationen och ser allvarligt på den. Han menar att mycket grundar sig i ett allt för hastigt jobb av valberedningen.

– Jag tror inte att det är svårare att hitta kvinnor än män. Men letar man i sista stund så är det ju inte lätt. Jobbar man så kortsiktigt så löser man inte frågan om jämställdhet, säger han.

Jan Linde tror också att kvinnor kan behöva mer uppmuntran för att ta sig an ett styrelseuppdrag.

– Många säger att "det kan väl inte jag". Det har jag aldrig hört en man säga. En sådan mentalitet är det viktigt att knäcka, säger han.

Förbundsordförande Johnny Mostacerö är inne på samma tankebana. Han tror att valberedningarna kan vara en nyckel till förbättring.

– Sen beror det också på vilket nätverk valberedarna har att rekrytera ifrån. Det handlar dels om att det ska vara jämställt mellan de valbara, men också att jämställdheten fortsätter vara top of mind. En funktionärsutbildning med NBV (Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet) skulle kunna vara en annan sak som kan hjälpa. Vi kan utnyttja våra noder för att bli bättre som organisation, säger han.

Åsa Hagelstedt, ledamot i IOGT-NTO:s valberedning på riksnivå, bland annat för valet till förbundsstyrelse, håller med om att mycket ansvar ligger på valberedningarna.

– Som valberedare måste du vara modig. Om en styrelse består av en hel del medelålders vita män, och de tycker att det funkar jättebra och vill sitta kvar, så är det ju sällan populärt att komma in och peta folk. Men det behövs om man vill ha en annan sammansättning, säger hon.

Åsa Hagelstedt tror inte att svårigheten ligger i att få kvinnor att acceptera styrelseuppdrag utan snarare att det kan vara svårt att få männen att ta ett kliv tillbaka.

– Min bild är att det är vanligare att män vill sitta kvar längre i en styrelse. Medan kvinnor ofta ifrågasätter om de gör ett bra jobb och bör sitta kvar. Jag är öppen för att sätta maxtid på hur länge

FOTO: SAMUEL SOMO

Johnny Mostacero

"Utbildning för valberedningen skulle kunna hjälpa."

JOHNNY MOSTACERO

man ska kunna sitta, säger hon.

Jönköpings distrikt har till skillnad från Göteborg gått från att enbart ha en kvinna i sin distriktsstyrelse till att i dag vara jämställda. Gunvor Nygren, distriktsordförande i Jönköping, säger att valberedningen haft jämställdheten för ögonen under de senaste åren. Valberedningen har även haft en ledamot som också jobbat med jämställdhet centralt i organisationen. Men trots det är det inte alltid lätt att rekrytera nya styrelseledamöter.

– Föreningslivet har överlag ganska svårt att rekrytera personer som vill ta ansvar över tid. Man är beredd att göra punktsatser, men är inte så sugen på det här med att binda upp sig, säger Gunvor Nygren.

Påverkar könsfördelningen styrelsens verksamhet?

– Nej, jag tror faktiskt inte det. Det har nog mer med person och intresseområden att göra. Man ska ha någon som intresserar sig för det drogpolitiska arbetet, någon som vill göra utåtriktad verksamhet, någon som kan ta i det ekonomiska.

Jan Linde i Göteborg däremot, tror att sammansättningen har betydelse.

– Absolut, kvinnor har ju oftare en fäbless för de mjuka frågorna. Så det tror jag påverkar, säger han.

Om man slår samman IOGT-NTO:s 23 distriktsstyrelser så blir siffrorna ganska jämna med 84 manliga och 80 kvinnliga ledamöter. Av distriktsordförandena är 45 procent kvinnor.

I Värmlands distrikt har styrelsen länge haft en övervikt kvinnor. I dag är bara två av sju ledamöter män.

– Vi har haft en kvinnlig ordförande i flera år vilket kanske har satt ribban. Men vi har i alla fall sagt att vi strävar efter att det ska vara jämställt i styrelsen. Sedan gäller det för valberedningen att hitta intresserade ledamöter som kompletterar varandra så det blir en bra distriktsstyrelse, och de senaste åren har det blivit många kvinnor, säger ordförande Monica Ståhl.

Mentorskap för kvinnor som är nya i rörelsen tror hon kan vara ett bra sätt att öka jämställdheten.

– Det har vi tidigare erbjudit nya kvinnor som vill ha hjälp eller stöd, för att få dem att ställa upp. Oavsett kvinna eller man är det

en ganska speciell situation i toppen av en organisation, säger Monica Ståhl.

Tror du att kvinnor är mer utsatta när det uppstår kontroverser?

– Kvinnor är kanske inte alltid så vana vid att stå i centrum på det sättet. Men jag tror att män också kan ta illa vid sig och där är det ju viktigt för alla att ha en vän att vända sig till för stöd och goda råd.

Monica Ståhl tycker det är viktigt att kvinnor lyfter fram varandra.

– Jag röstar själv på kvinnor eftersom de ofta ligger sämre till. Män har ofta egna nätverk där de röstar på sina bröder. Då röstar jag på mina systrar, säger hon.

86%
↑
71%

IOGT-NTO:s riksstyrelser

Andelen riksstyrelser som är jämställda har ökat från 71 procent år 2012, till 86 procent år 2016.

IOGT-NTO:s förbundsstyrelse är jämställd med sju män och sex kvinnor. År 2012 var förhållandet det omvända – sju kvinnor och sex män. Men Åsa Hagelstedt, ledamot i valberedningen, är ändå inte helt nöjd.

– Den förbundsstyrelse som sitter nu består i princip bara av etniska svenskar och det speglar inte IOGT-NTO:s medlemsskara. Men vi hade inga andra namn att jobba med, säger hon.

Förbundsstyrelsen, IOGT-NTO Fastigheter, Tollare, Dagöholm, Wendelsberg, Accent och Miljonlotteriet har överlag balans mellan antalet män och kvinnor. Bara Wendelsbergs styrelse får underkänt för ett visst överskott av kvinnor. Även andelen kvinnliga respektive manliga ordförande är jämn: tre män och fyra kvinnor. Men av de högsta cheferna i dessa organisationer är endast två av sju kvinnor (Jäm-

Av medlemmarna i IOGT-NTO är 55 procent kvinnor och 45 procent män.

Monica Ståhl.

"Jag röstar
själv på kvinnor
eftersom de
ofta ligger
sämre till."

MONICA STÅHL

fört med en av sju för fyra år sedan).

– Ganska många chefer på kansliet är kvinnor. Dock inte på de högsta positionerna. Det kan ju bero på många olika saker, men det kan ju handla om hur livet ser ut i övrigt, säger förbundsordförande Johnny Mostacero.

Sedan Accents tidigare undersökning har sex nya chefer tillsatts i toppen av dessa organisationer. Av de nyanställda cheferna är två kvinnor och fyra män. Folkhögskolorna har tillsatt nya rektorer som båda är män. Detsamma gäller för de högsta cheferna på Dagöholm och IOGT-NTO-fastigheter.

– Jag tror också att man måste jobba på att få kvinnor att ta klivet och svara ja på en sån förfrågan. Man kanske ser att det har varit mansdominerat innan och det gör att det blir svårt att ta ett sånt kliv. Man kan behöva uppmaningar från andra, säger Johnny Mostacero.

I samband med granskningen 2012 sa Kjell-Ove Oscarsson, då vice ordförande i förbundsstyrelsen, att man gjort alldeles för lite på jämställdhetsområdet. Men trots det verkar inte mycket ha förändrats under de senaste åren. Enligt Johnny

Mostacero står förbundsstyrelsen just nu inför många andra utmaningar som varit mer pressande.

– Vi har inte haft frågan uppe under min tid som ordförande och det kan bero på att vi är åtta stycken som är helt nya i förbundsstyrelsen. Det gäller att välja vilka frågor man tar i, säger han.

Men jämställdheten är inte nedprioriterad vill han ändå betona.

– Jämställdhet ger ytterligare dynamik i samtal och diskussioner. Vi har både män och kvinnor som medlemmar och de förtydligar att representeras lika. Bra valberedningar som har jämställdhet på agendan och utbildning för dem som behöver det tror jag krattar manegen för jämställdhet inom organisationen, säger Johnny Mostacero.

Åsa Hagelstedt tycker inte att IOGT-NTO gör tillräckligt för jämställdheten i rörelsen.

– Nej, men det finns goda ambitioner, och jag vet att det finns människor som kämpar stenhårt för detta. Men så länge kvinnor ifrågasätter sig själva mer, och vi får höra att folk uttalar sig sexistiskt, så har vi inte jämställdhet i rörelsen. ■

FOTO: MAJA BRAND

"Jag är öppen
för att sätta
maxtid på hur
länge man ska
kunna sitta."

ÅSA HAGELSTEDT

JÄMSTÄLLDHET SMITTAR AV SIG

Stockholm Straight edge tillhör de 29 procent av IOGT-NTO-föreningar som har en **jämställd styrelse**. Men det är inget som kommit av sig självt, föreningen har haft ett jämställdhetsarbete som pågått under flera år.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

För de närvarande medlemmarna, den här måndagskvällen ett tiotal, i Stockholm Straight edge är tilltal och hur man benämner människor viktigt i det gemensamma arbetet för jämställdhet. Inte bara i föreningen och styrelsen utan också ute i verksamheten.

– Det är viktigt med ord. Ord kan exkludera eller inkludera beroende på hur man tilltalar någon, och begrepp spelar roll. Vi vill inte kategorisera människor, säger Sofia Karlsson.

Under föreningsmötet har man en fast punkt på dagordningen: SEP, vilket betyder separatism-punkt. Under den punkten är det tjejer och transpersoner som är i centrum. När de pratar, står männen tillbaka. Om en man vill säga något ska han markera sitt önskemål genom att sträcka upp ett finger och be om ordet; det är ett system som föreningen använder sig av under möten för att alla ska få chansen att prata till punkt och göra sin röst hörd.

– Det handlar om att ge tjejerna utrymme och plats. Vi ska inte behöva ta den, säger Sofia Karlsson.

Hon berättar att under den här punkten tas frågor upp som berör tjejer och transpersoner. Exempelvis arrangemang och spelningar med bara tjejer och transpersoner.

– SEP handlar om att bryta strukturella normer. Oftast är det killar som tar plats och pratar. Nu ges tjejerna det utrymme, säger Vsevolod Lukashenok.

Vsevolod Lukashenok, Oscar Brodin och Sofia Karlsson.

Fördelningen mellan könen är ganska jämn i föreningen, både bland medlemmar och i styrelsen – och det är något man aktivt strävat efter under flera år. När föreningen grundades 2010 var de aktiva till stor del unga killar.

– Det är viktigt med jämn könsfördelning, bland annat av den enkla anledningen att fördelningen mellan könen är ganska jämn på jorden. Så varför skulle den inte vara det i alla sammanhang? säger Oscar Brodin.

Under det senaste året har föreningen satsat på nyrekrytering och framförallt riktat sig till kvinnor och transpersoner.

– **När vi behövde** få in nya medlemmar så gjorde vi en flyer och postade till

separatistgrupper för att locka fler tjejer och transpersoner till föreningen. Det gick bra och fick positiva effekter även i verksamheten. Om det sitter tjejer och transpersoner i styrelsen så ökar sannolikheten att det blir fler aktiva tjejer och transpersoner ute på spelningar och i publiken. Jämställdheten smittar av sig till många arenor, säger Sofia Karlsson.

– Det är viktigt med en jämn könsfördelning i en styrelse, eftersom det ökar sannolikheten att männen inte tar över agendan. I en styrelse där, säg 70 procent är män, finns kanske medvetenheten om att de bör ge kvinnorna plats. Men det är lättare att låta bli om kvinnorna är i minoritet. Det faller mellan stolarna, säger Vsevolod Lukashenok. ■

KÄNSLIGT LÄGE

HUR INFORMERA OM ALKOHOL OCH HÄLSA?

Att vår livsstil påverkar risken att drabbas av olika sjukdomar står klart. Men det kan vara svårt att informera **utan att skuldbelägga.**

TEXT **EVA EKEROTH** ILLUSTRATION **ERICA JACOBSON**

Allt oftare kommer rön som tyder på att vår livsstil kan påverka ifall vi drabbas av diverse sjukdomar och för tidig död. I särskilt fokus står de sjukdomar som de flesta av oss kommer att dö av: hjärt-kärlsjukdomar och cancer. Vad och hur mycket vi äter, dricker, rör på oss och stressar – allt påverkar.

Men när nya fakta om livsstilens betydelse ska föras ut innebär det också en risk att de som redan drabbats känner sig skuldbelagda. Det fick Cancerfonden erfara när deras kampanj *Nej till cancer* mötte så starka protester att den hastigt drogs in.

Kampanjen byggde på det faktum att en tredjedel av alla cancerfall kan förebyggas genom sunda livsstilsval. Budskapet uppfattades dock av många som att man skulle kunna välja bort cancer.

– ”Nejet” uppfattades inte väl av drabbade och anhöriga. De tyckte att vi skuldbelade dem. Ingen har ju sagt ”ja” till cancer, säger Beata Fejer, PR- och kommunikationsstrateg på Cancerfonden.

Hon tror att orsaken till den starka reaktionen var att kampanjen blev för personlig och pekpinneaktig.

– När det kommer för nära en själv och ens levnadsvanor blir det personligt. Vem ska ha rätt att tillrättavisa oss och säga att vi ska avstå från att röka, dricka och sola i solarium?

Efter att kampanjen drogs in gjorde Cancerfonden en analys för att kartlägga vad som gick snett.

– Vi hade använt oss av samma slogan, Nej till cancer, tidigare, vid cancergalan till exempel. Då var det ingen som reagerade,

”Vi måste fundera över hur vi kan jobba med prevention utan att det missuppfattas.”

BEATA FEJER

men då var den i ett större sammanhang. Nu körde vi en kampanj under 30 dagar med 30 nej. Då blev det bara korta budskap i olika medier, utan möjlighet till förklaring, säger Beata Fejer.

Att testa kampanjbudskap mer på målgruppen är en lärdom Cancerfonden dragit.

– Vi borde testat ännu mer än vi gjorde innan vi körde igång kampanjen, särskilt när det gäller så korta och förenklade budskap som det inte finns utrymme att förklara. Sedan kanske det är bättre att fokusera på vad man ska göra för att förebygga cancer, i stället för vad man inte ska göra. Men det är givetvis alltid lättare att vara efterklok, säger hon.

Cancerfonden har inte avskräckts från att arbeta med kampanjer.

– Att vi ska fortsätta att informera om cancerrisker är vi helt övertygade om. Kun-

skapen om till exempel alkoholens roll för cancer är det många som saknar. Vi måste fundera över hur vi kan jobba med prevention utan att det missuppfattas. Vad vi ska säga vet vi, men vi måste fundera mer över hur vi säger det. Vi kanske inte ska säga till folk att de ska sluta dricka alkohol, men de ska åtminstone veta att alkohol kan orsaka cancer och hur den gör det. Sedan kan de dra sina egna slutsatser, säger Beata Fejer.

Det är lätt att hamna i skuldbeläggningsfällan när det handlar om att försöka förändra människors livsstil. Jonna Lappalainen är doktor i filosofi och arbetar som lärare, forskare och föreståndare vid Centrum för praktisk kunskap på Södertörns högskola. Hon tror att människors reaktion avgörs av hur man informerar.

– Min upplevelse är att det ofta finns en moralisk dimension, och att man hellre skrämmas än informeras, säger hon.

Särskilt känsligt anser hon det vara när det gäller kvinnor, som vid sambandet mellan alkohol och bröstcancer.

– Kvinnors kroppar har omgivningen, särskilt män, länge försökt kontrollera. Det gäller allt från hur man ska se ut till amning. Emancipationen handlar mycket om att själv få bestämma över sin kropp. Då kan reaktionen bli kraftig om man uppfattar att någon, återigen, lägger sig i. Det gäller även när tonårsmammor, i all välmening, har synpunkter på längden på dotterns kjol när hon ska gå ut. Det är en kränkning värd att tas på allvar, säger hon.

Jonna Lappalainen tror också att de korta budskapen är en orsak till protesterna.

– Ger man i stället informationen i ett sammanhang så får man en annan ingång.

När en enskild faktor lyfts ur sitt sammanhang blir det lätt fel.

– När man lyfter upp alkohol som ensam faktor i en informationskampanj framstår det som att man vill hävda att det är enbart människors alkoholintag som leder till att de får cancer. Det tycks som man söker en viss effekt för att avskräcka människor och det är inte helt ärligt. Om man vill informera om hur vårt sätt att leva har effekter på bröstcancer, och att vi genom ett annat leverne skulle kunna minska riskerna att drabbas, skulle det vara ärligare att ta upp alkoholintaget i samband med att man räknar upp samtliga riskfaktorer, säger hon.

Alkohol är ett känsligt ämne.

– Många människor dricker alkohol för att slappna av eller roa sig. De använder alkohol som ett sätt att vila upp sig eller komma ifrån sin ofta stressade vardag eller komplicerade tillvaro. Samtidigt är människor medvetna om de risker som finns

Linda Engström.

Beata Fejer.

Jonna Lappalainen.

Sven Andréasson.

Kerstin Nordstrand.

förknippade med alkohol. Därför blir relationen till alkohol på en gång både djupt personlig och problematisk. Det gör att människor inte tänker helt rationellt, säger Jonna Lappalainen.

Kerstin Nordstrand, utredare på Socialstyrelsen, har tidigare jobbat som distriktsköterska och bland annat träffat föräldrar på Barnavårdscentralen, BVC. Där fick hon ofta tillfälle att prata med föräldrar om levnadsvanor.

– Det finns många anledningar till att föräldrar med små barn bör vara försiktiga med alkohol. Alkohol påverkar omdömet och kan göra att omsorgen sviktar. Man är inte lika vaken och uppmärksam. Men det är svårt att prata om alkohol. Det uppfattas lätt som moraliserande, säger hon.

För att undvika att gå över integritetsgränsen tycker hon att man måste tänka över hur man tar upp frågan.

– Ett sätt att göra det neutralt är att ta upp frågan om alkohol i grupp, till exempel i en föräldragrupp. Då blir det allmänt hållet och inte utpekande, säger hon.

När hon jobbade med föräldragrupper utgick de från barnens upplevelse.

– På temat levnadsvanor visade vi till exempel teckningar som barn ritat om hur de upplever att vara på en fest där vuxna dricker. Att flytta fokus till barnen fungerade bra. Min erfarenhet är att de flesta föräldrar förstår det här och drar ner på sin konsumtion under småbarnstiden, säger Kerstin Nordstrand.

På beroendemottagningen Riddargatan 1 är skuld känslor något man kämpar med hela tiden.

– Patienterna är sina största kritiker. De bär ofta med sig inställningen att om man dricker och skämmer ut sig eller uteblir från jobbet så är man en dålig människa, säger Sven Andréasson, chef för mottagningen.

Miljö och bemötande är viktigt enligt Sven Andréasson.

– Att mottagningen är välkomnande, hur receptionen ser ut och att man möts av trevliga serviceinriktade människor,

minskar känslan av stigma. I behandlingen utgår vi från patientens situation och önskemål, på samma sätt som man numera gör inom övriga vården. Det är viktigt att det finns valmöjligheter och möjlighet att ändra inriktning på behandlingen under resans gång, säger han.

Han tycker också att det kan vara svårt att få fram rätt budskap när man ska informera om alkoholens risker.

– Det blev diskussion när kirurger vägrade operera patienter som inte slutade röka. Kirurgerna hade ju sakliga grunder för sina krav, och i praktiken opererade de även dem som inte lyckats sluta, men det uppfattades ändå kränkande. Det var heller ingen som bekymrade sig för den oro kraven orsakade patienterna, säger han.

Ändå är det viktig information för patienten att få, menar han.

– Det är ofrånkomligt att vissa budskap är jobbiga. Det är samma sak när man ska informera gravida kvinnor. Många har druckit innan de visste att de var gravida. Då gäller det att informera på en saklig nivå; att berätta om risken, men att den är liten och att det är bättre att sluta nu än inte alls.

I allmänna kampanjer tycker han att man ska vara försiktig.

– Budskapen kan gärna ges i tredje person: Om man dricker alkohol ökar risken för cancer, hjärt-kärlsjukdom och annat, säger Sven Andréasson.

Liksom Cancerfonden har nykterhetsrörelsen många gånger anklagats för att komma med pekpinna, vara präktiga och tro att man är bättre än andra. Kritiken kan ha varit både berättigad och helt felaktig. Frågan är känslig.

– Vi pratar hela tiden om hur våra budskap kommer att uppfattas, säger Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO.

Men IOGT-NTO:s situation är en annan än Cancerfondens.

– Vårt budskap ska bäras av medlemmarna. De är en folkrörelses största styrka. Vi har nästan 30 000 medlemmar som kan föra ut vårt budskap. Cancerfonden har givare och drabbade. Det är en helt annan sak.

Det är en komplexitet, men också en styrka, säger Linda Engström.

– Vi resonerar om vilket budskap vi vill få fram och hur vi ska anpassa det för att nå den målgrupp vi önskar. De stora kommunikationsinsatserna görs i vårt fall oftast av andra än utbildade kommunikatörer och budskapet passerar flera led, från kommunikatörer till distrikt, föreningar och sedan medlemmarna, innan det når mottagaren.

Det händer dock att även IOGT-NTO kommunicerar direkt till allmänheten. *Fyll livet* var ett sådant exempel. Under 2013 fanns serien *Vinballen och Ökenrättan* med i Aftonbladet som en del av den kampanjen. Seriekaraktärerna var tänkta att öka kännedomen om IOGT-NTO bland 30–45-åringar, med humor och igenkänning. Kampanjen bygger mycket på att få uppmärksamhet i sociala medier. I stället fick kampanjen hård kritik internt, bland annat i insändare i Accent, där serien kallades för sexistisk, moralistisk och tondöv.

– Det var ett nytt grepp där det inte var medlemmarna som var budskapsbärare, vilket var ett ovanligt upplägg. Oavsett vad man tycker om kampanjen så ställde den alkoholnormen på sin spets, säger Linda Engström. ■

"Vårt budskap ska bäras av medlemmarna. De är en folkrörelses största styrka."

LINDA ENGSTRÖM

Mona Örjes och Anwar Hassan går igenom förslag från rådslaget tillsammans med barnen.

DEMOKRATISKOLA

Under januari arrangerade Junis tre rådslag runt om i landet. Målet är att involvera barnen mer i förbundets demokratiska process.

TEXT OCH FOTO JENS WINGREN

Ett 20-tal barn har samlats på Norden-gården i Göteborg. På ett stort block har man tillsammans enats om rådslagets regler, som till exempel att acceptera varandras åsikter och att lyssna på den som pratar. Stolar står uppställda i en halvcirkel och frukt ligger redo i en skål bredvid pennor och block.

Vid Junis, IOGT-NTO:s juniorförbund, förra kongress inkom ett förslag om att förbundet borde ha regelbundna rådslag för att förbättra verksamheten.

– Vi gör inget halvhjärtat, så vi tänkte att om vi gör detta så ska barnen vara med också, säger Mona Örjes, förbundsordförande i Junis.

Förutom att erbjuda lek och aktiviteter är tanken också att Junis ska fungera som en demokratiskola för barnen. Lekar blandas med föreningsutbildande element.

– Leken är ju också viktig för att barnen ska mjuka upp och våga prata i gruppen, säger Mona Örjes.

Ann-Britt Andersson Hagel, generalse-

kreterare för Junis, har under rådslaget i Göteborg uppgiften att berätta vad en motion är.

– **Vi pratar ju hellre** om förslag och försöker förklara för barnen vilka olika sorters förslag man kan lägga. Därför jobbar vi med olika målområden. Det här är en helt ny begreppsvärld för barnen och det ligger på gränsen för vad 8-åringarna klarar av, säger hon.

I lokalen finns tre bord med frågeställ-

Yayhye Ali från Junis i Hyltebruk.

Nova Svensson och Nemi Lindström från Junis i Jönköping.

MED JUNIS

ningar om Junis framtid. Borden är täckta med färgade lappar där barnen skrivit ner sina förslag.

– I början fick vi driva på lite, men när de väl kom igång så rasslade förslagen in. Jag tror absolut att barnen kan vara med och lägga stora förslag med rätt guidning, säger Ann-Britt Andersson Hagel.

Förslagen ska samlas in och behandlas inför kongressen i sommar.

– Vi har inga färdiga förslag när vi kommer hit utan vi utarbetar allt tillsammans med barnen. Men det kommer ju in väldigt många förslag så vi behöver förklara för barnen att man också måste välja mellan olika förslag, säger Mona Örjes.

För att illustrera det svåra i att välja mellan olika bra saker leder Mona Örjes en lek där barnen behöver ta ställning. Skulle du allra helst vilja bo på tivoli eller en djurpark? De flesta är överens om att tivoli verkar vara en bättre boplatz. Solse-

mester verkar populärare än snösemester, men ställningstagandet mellan glass eller godis delar gruppen på mitten.

Ledaren Anwar Hassan har rest med sin barngrupp från Hyltebruk. Gruppen startades i september och har aktiviteter varje vecka. Yahye Ali är ett av barnen i gruppen.

– Det har varit roligt, vi har lekt och ätit och lyssnat.

Han har lämnat en massa förslag, men vill inte gå in i detalj på vilka. Också Seham Nur har lämnat förslag till kongressen.

– Jag har lärt mig massor om demokrati, säger hon.

Junis har stora mål för framtiden.

– Om fem år ska vi ha dubbelt så många barn, dubbelt så många aktiviteter och dubbelt så många ledare i organisationen, säger Mona Örjes. ■

60 barn på rådslag

Under januari ordnade Junis tre rådslag runt om i Sverige. Göteborg var först ut följt av Växjö och Gävle.

Sammanlagt deltog 60 barn och ledare från 18 olika föreningar och 9 olika distrikt.

– Det var väldigt kul att få lyssna på barnen som kom med kloka och relevanta synpunkter och förslag, säger förbundsordförande Mona Örjes.

De hundratals inkomna förslagen ska nu bearbetas inför kongressen i sommar.

– Det kommer kanske vara svårt att spåra ett förslag på kongressen till en specifik lapp under rådslagen. Det handlar mer om en generell input, säger Mona Örjes.

Under rådslagen fick även ledarna med sig formulär för att skriva motioner hem till sina föreningar, och enligt Mona Örjes kommer det också att generera nya förslag under våren.

Konceptet med rådslag kommer även att föras ut till distrikten.

– Förbundsstyrelsen åker ju ut till distriktsårsmötena nu under våren och då kommer vi att ta med de här tankarna dit. Vi lägger ju inga förslag under distrikts årsmöten, men vi uppmanar dem att använda den här formen för att involvera barnen mer i det demokratiska arbetet, säger Mona Örjes. ■

"Det var väldigt kul att få lyssna på barnen som kom med kloka och relevanta synpunkter."

MONA ÖRJES

IOGT- NTO SYSTEM- BOLAGET

SANT!?

I december 1990 protesterade medlemmar i UNF och IOGT-NTO genom att köra in en skåpbil i Systembolagets entré i Umeå. I dag står man **sida vid sida i kampen** för en restriktiv alkoholpolitik.

TEXT EVA EKEROTH

I SVT:s Nordnytt den 14 december 1990 rapporterades att två män backat in en skåpbil i Systembolagets entré i Umeå. Männen var medlemmar i UNF respektive IOGT-NTO, men genomförde aktionen som privatpersoner. En händelse som skulle vara i det närmaste otänkbar i dag. Men hur såg egentligen vägen ut från att vara motståndare till att göra gemensam sak och bland annat anställa en lobbyist i Bryssel?

– Det var en utveckling som pågick under ett antal år då försvaret av monopolen blev allt viktigare, säger Sven-Olov Carlsson, ordförande i IOGT-NTO mellan 1995 och 2009.

Det var inför EU-inträdet som diskussionerna om monopolens vara eller inte vara tog fart.

– Det var en lång debatt inom IOGT-NTO om hur vi skulle förhålla oss i EU-omröstningen. En del menade att vi borde rekommendera medlemmarna att rösta nej till EU, men vid en extra insatt kongress enades vi till slut om att gå fram med tydliga alkoholpolitiska krav. Förutsatt att de hanterades på ett bra sätt skulle vi inte uppmana medlemmarna att rösta på något särskilt sätt. Ett av kraven var förstås att Systembolaget skulle vara kvar, säger han.

Första dagen efter EU-inträdet, den 1 januari 1995 sålde ICA-handlaren Harry Franzén vin i sin butik med hänvisning till att det svenska alkoholmonopolet stred mot EU:s regler om fri rörlighet för varor.

– Det var inte självklart hur EG-domstolen skulle ställa sig. Det var centralt att vi fick behålla monopolen. Det låg i vårt gemensamma intresse, så vi hade all anledning att göra gemensam sak med Systembolaget, säger Sven-Olov Carlsson.

Tidigare hade nykterhetsrörelsen och Systembolaget inte alltid dragit jämt.

– Det förekom ett antal aktiviteter och demonstrationer, men de var inte beslutade i förbundet. Jag minns till exempel att några UNF:are limmade igen läsen på

Sven-Olov Carlsson.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

en Systembolagsbutik. Ännu tidigare skulle det varit helt otänkbart att en medlem skulle ta anställning på Systembolaget. I dag har vi flera medlemmar som jobbar där.

Det betyder inte att Systembolaget och IOGT-NTO varit bästisar och bundis hela tiden sedan mitten av 90-talet.

– Vi har inte alltid haft gemensam syn. Anitra Steen var inne på att en sänkning av alkoholskatterna var nödvändigt för att få stopp på den ökade införseln. Jag ansåg inte att det var lämpligt att hon drev den frågan. Då var en skattesänkning nära, men opinionen var för stark så regeringen lade ner förslaget, säger Sven-Olov Carlsson.

Oenigheten var dock inte större än att IOGT-NTO och Systembolaget gick ihop och anställde en gemensam lobbyist i Bryssel.

– Det kom ett tjänstedirektiv från EU som skulle ta bort hinder för ett fritt utbyte av tjänster mellan EU-länderna. Både vi och Systembolaget var oroliga och

missnöjda med hur regeringen hanterade direktivet. Systembolaget kunde inte operera på EU-nivå, men det kunde IOGT-NTO. Vi anställde Tamsin Rose, som varit lobbyist i folkhälsofrågor i 15 år. Hon hjälpte oss att få kunskap och viktig och relevant information. Norska vinmonopolet, finska Alko och Statens folkhälsoinstitut var också med.

Samarbetet kom att kallas Borealis och utvecklades till ett nätverk som finns kvar än i dag.

– Ganska snart ville även monopolen på Island och Färöarna komma med i gruppen, säger Sven-Olov Carlsson.

I boken *Tajming, kunskap och lite tur. Om påverkansarbetet i ett nytt alkoholpolitiskt landskap* av Accents tidigare chefredaktör Eva Åhlström, citeras Tamsin Rose:

”De (monopolen och IOGT-NTO) har olika uppdrag, men alla vill de bidra till en effektiv nationell alkoholpolitik som kan minska alkoholens skadeverkningar. De olika parterna i samarbetet har förstått att EU har ett verkligt inflytande över utvecklingen på nationell nivå och de har gått in i det för att öka sin kunskap om alkoholpolitiken inom EU. Varje organisation får själv bestämma hur de vill

använda den information de får från mig, men de kommer åtminstone att veta vad som är på gång på ett så tidigt stadium att de kan agera om de vill.”

Systembolagets dåvarande vd Gabriel Romanus instämmer i att närmandet skedde gradvis.

– Som ny vd på Systembolaget fick jag snart kontakt med IOGT-NTO:s ledning, både förtroendevalda och tjänstemän, och märkte att de var kunniga och intresserade av alkoholpolitik. De insåg att Systembolaget behövdes och var verkligen intresserade av att minska alkoholskador, säger han.

Gabriel Romanus var vd i Systembolaget mellan 1982 och 1999.

– När jag tillträdde var Rolf Persson ordförande i IOGT-NTO, sedan kom

Gabriel Romanus.

FOTO: JENS WINGREN

"Oenigheten var dock inte större än att IOGT-NTO och Systembolaget gick ihop och anställde en gemensam lobbyist i Bryssel."

SVEN-OLOV CARLSSON

Ur Accent nummer 1, 1991.

Kjell-E Johansson och efter honom Sven-Olov Carlsson. Jag hade ett bra samarbete med alla tre och även med tjänstemännen, men det var inte så att Systembolaget blev behandlat med silkesvantar hela tiden. När vi ökade servicen kunde IOGT-NTO kritisera oss, men det var alltid kritik i sak. Och sådan kritik har man inget emot. Det handlade aldrig om att misstänkliggöra Systembolaget. IOGT-NTO visste ju att

vi inte gjorde det för att tjäna mer pengar, utan för att slå vakt om monopolet.

Inför EU-inträdet blev samarbetet än viktigare.

– Det betydde väldigt mycket. När Sverige skulle gå med i EU ansåg såväl kommissionen som ministerrådet och parlamentet att alkohol var en jordbruks- och handelspolitisk fråga. Systembolaget och IOGT-NTO hade båda många politiska kontakter och vi samarbetade under hand.

"När vi ökade servicen kunde IOGT-NTO kritisera oss, men det var alltid kritik i sak."

GABRIEL ROMANUS

Den svenska nykterhetsrörelsen är synlig och accepterad i Bryssel och bidrog starkt, genom paraplyorganisationen Eurocare, till att få alkohol accepterad som en folkhälsofråga, säger Gabriel Romanus.

Sven-Olov Carlsson tar dock inte för givet att Systembolagets och IOGT-NTO:s relationer alltid kommer att löpa lika friktionsfritt.

– Beroende på Systembolagets inställning kan saker och ting förändras, säger Sven-Olov Carlsson. ■

MOTIONERA MERA!

Den sista veckan i juni håller IOGT-NTO kongress i Karlstad. Har du idéer om hur **verksamheten kan utvecklas** kan du lämna ett förslag till kongressen – en motion.

TEXT EVA EKEROTH COLLAGE DANIELLE DAHLSTRÖM

Kongressen är IOGT-NTO:s högsta beslutande organ. Till kongressen kan du som enskild medlem, förening eller distrikt lägga fram ett förslag, en motion.

1 En motion måste inte vara formulerad på något särskilt sätt, men den ska innehålla ett tydligt förslag så att det går att rösta ja eller nej.

2 Motionen bör ha en tydlig rubrik som talar om vad den handlar om. Under rubriken är det lämpligt med en kort text som beskriver innehållet. Sedan skriver du:

Jag (eller namnet på föreningen eller distriktet) föreslår att kongressen beslutar att...

Har du flera förslag som rör samma ärende formulerar du flera "att-satser". Har du ytterligare förslag som rör helt andra frågor så skriver du en ny motion för varje ärende.

När du ska formulera din motion kan du ha hjälp av den mall som förbunds-kansliet har tagit fram. Den hittar du på kongresswebben, kongress.iogntororelsen.se under fliken ombud. Du kan också ringa till kansliet **08-672 60 00**.

3 Motionen måste undertecknas. Använder du mallen måste du alltså skriva ut och underteckna den och sedan skicka den inskannad till: **motion@iogt.se** eller på papper till **IOGT-NTO, Box 128 25, 112 97 Stockholm**. Om du även skickar ett mejl med motionen i Word-format så underlättar du arbetet med att sammanställa motionerna.

70

MOTIONER
LÄMNADES IN
TILL KONGRESSEN
2015.

Den kortaste såg ut så här:

Minska införsel av smuggelsprit

Jag föreslår kongressen besluta att vi bör arbeta för att minska införseln av smuggelsprit.

Mikael Björnholm

Motionen bifölls.

- 4** Motionerna läggs ut på kongresswebben i god tid före kongressen så att alla kan läsa dem.

- 5** Förbundsstyrelsen tar ställning till ditt förslag i förväg och föreslår kongressen att rösta ja – yrka bifall, eller rösta nej – yrka avslag. De lämnar också en motivering till sin rekommendation.

- 6** Under kongressen har du möjlighet argumentera för din sak före omröstningen. På vilket sätt bestäms av kongressens arbetsordning som fastställs i början av kongressen. För att effektivisera hanteringen av motionerna infördes vid förra kongressen ett "motionstorg". Där hängdes motionerna upp på skärmar och ombuden kunde läsa och ta ställning till om de ville bifalla eller avslå motionen. De visade sitt val genom en markering. De motionärer som var på plats fanns till hands för att förklara och argumentera när ombuden kom förbi. Kongressen fattade sedan beslut i klump om alla motioner som hade många bifall.

Motionen ska vara inskickad till förbundet **senast den 18 april.**

Fotnot: En motion är ett skriftligt förslag som väcks av en eller flera medlemmar i en beslutande församling. Det kan vara i Riksdagen såväl som vid den lokala föreningens årsmöte.

Asta och Erik med
sin förstfödda
dotter Gun 1952.

FOTO: PRIVAT

Asta och Erik
utanför ordenshuset
i Göstorp.

STAFETTPINNEN

FRÅN JULGRÖT I GÖSTORP TILL CHIPSKVÄLL I NYKÖPING

2016 bjöd IOGT-NTO:s förening i skånska Göstorp in till sin allra sista julgrötsfest. I sörmländska Nyköping startade **Kvinnors utvecklingsgrupp** med tjejträffar med chips och fika.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Ifrah Ali
övervakar mötet.

FÖRS VIDARE

Våren 2016 fick samhällskommunikatören Ifrah Ali från Nyköping ett tips. IOGT-NTO skulle ha ett möte och undrade om hon kunde tänka sig att komma dit. Någon i styrelsen kände till henne och trodde att hon hade mycket att tillföra. Ifrah Ali hade aldrig hört talas om IOGT-NTO, men tänkte; varför inte? Hon gick dit – och blev kvar.

– Jag insåg snabbt att IOGT-NTO stod för alla de saker som jag tycker är viktiga.

Demokrati, allas lika värde och drogfrihet. Jag insåg också att IOGT-NTO skulle kunna hjälpa mig att starta en bra förening som jobbar med att stärka kvinnor. Vi skulle kunna få tips och stöd och låna lokaler för vår verksamhet, säger Ifrah Ali.

I maj invigdes Kvinnornas utvecklingsgrupp och Ifrah Ali blev ordförande. Hon drog igång en rad aktiviteter riktade mot somaliska kvinnor i alla åldrar. Det handlade bland annat om sömnad, natt-

vandring och grillträffar. Under hösten anordnade hon informationsträffar i samhällsorientering, samt läxhjälp.

Hon menar att somaliska kvinnor är starka, men de som inte talar svenska har svårt att göra sina röster hörda. Föreningen tar fasta på behovet av att synliggöra alla de kvinnor som sitter hemma. Genom att de aktiverar sig och lär känna andra, både svenskar och invandrare, och

Allan Berg, Asta Berg, Bertil Dahlberg och Marianne Dahlberg.

"Inom kort planerar vi att starta simskola och cykelskola."

IFRAH ALI

därmed skapa nya nätverk, ökar chansen till integration. Ifrah Ali vill också hjälpa invandarmammor och deras barn till en bättre kontakt. I mötet med det svenska samhället kan konflikter uppstå mellan föräldrar och barn när barnen i många fall integreras snabbare och lär sig språket och de kulturella koderna.

– Vi som driver föreningen är förhoppningsvis positiva förebilder. Inom kort planerar vi att starta simskola och cykelskola, och ett mer långsiktigt mål är att de kvinnor som deltar ska få en starkare position i samhället och kanske till och med våga starta eget. Det vore fantastiskt om det går att se en skillnad på föreningens liv och efter, hur kvinnorna förändras och växer, säger hon.

En verksamhet som ligger Ifrah Ali varmt om hjärtat är tjejgrupperna. Hon har lång erfarenhet efter att ha arbetat på fritidsgården i Arnö, där hon har varit ledare för tjejgrupper. Sedan starten har hon i stort sett varje vecka arrangerat tjejträffar med fika, dans, musik, film och skönt häng för flickor i åldrarna 13–21. De flesta som kommer är i högstadies- och gymnasieåldern – och ryktet sprider sig som ringar på vattnet. Det enda krusket är

att de inte har någon fast lokal att hålla till i. Det blir olika gång från gång, vilket är lite problematiskt.

– Vi letar efter lokal och hoppas att det löser sig snart, säger Ifrah Ali.

Hon tycker själv att det är jättekul och givande att jobba med ungdomar och upplever att det är väldigt uppskattat. Vid varje tillfälle kommer det till några nya som har följt med en kompis.

– Vi marknadsför oss via sociala medier och vänder oss till alla, även killar. Men tanken är ändå att stärka tjejerna, som alla har olika bakgrund. Det är viktigt för oss att inte bara vända oss till somaliska tjejer. Här pratar vi svenska och vi lär av varandra.

Den här kvällen är det just en sådan tjejträff som förbereds. Lokalen är ordenshuset i Nyköping och Ifrah Ali och Zamzam Hussein är i full färd med att lägga upp chips i skålar, blanda till dipsåser och duka fram så att det ser lite festligt ut.

Zamzam Hussein är ganska nyinflyttad i Nyköping och tycker att föreningslivet är ett utmärkt sätt att hitta nya vänner och skapa nätverk. Hon har valt att engagera sig och hjälpa till, och ser fram emot kvällen.

Skratt, läsk och chips förgyller kvällen.

A full-page photograph of a young woman with a warm smile, wearing a brown hijab and glasses. She is holding a colorful string with both hands, and the string is blurred as if she is moving it. In the background, a framed painting of a landscape with a blue sky and greenery is visible.

"Här är det tryggt,
det finns ingen
alkohol och vi har
superkul ihop."

ZAMZAM HUSSEIN

Zamzam Hussein
förbereder kvällens
dukning.

FOTO: KRISTINA SAHLÉN

Alla låter sig
väl smaka.

FOTO: BENJAMIN ANDREASSON

Sista gröttfesten
i Göstorp.

FOTO: BENJAMIN ANDREASSON

Zamzam Hussein
och Ifrah Ali vill
erbjuda unga tjejer
en trygg mötesplats.

FOTO: KRISTINA SAHLÉN

– Jag tycker det är jättebra att ungdomarna kommer hit i stället för att hänga ute på stan. Här är det tryggt, det finns ingen alkohol och vi har superkul ihop. Vi brukar fråga ungdomarna var de vill göra och så försöker vi ordna det till kommande träffar, säger hon.

Ifrah Ali instämmer.

– Jo, det är väldigt givande att jobba med unga tjejer. Jag har själv många yngre syskon och vet hur stort behovet av nykter mötesplatser är, säger hon.

Efter klockan 18 droppar de första tjejerna in, några av dem har hämtats upp vid busshållplatsen av Ifrah Ali eftersom de inte hittar. De är en handfull blyga,

fnissiga 13-åringar som slår sig ner vid bordet, håller upp läsk och inom några minuter har stämningen höjts ett par snäpp. Det skrattas, äts chips och kollas på mobiler. Allt eftersom kommer fler och fler tjejer och snart är det knöckfullt kring bordet. Ifrah Ali försöker få till en presentationsrunda och namn som Parwane, Amina och Emily flyger över bordet och ackompanjeras av leenden och kramar. Några är kompisar sedan tidigare och har varit på några träffar, medan andra är här för första gången.

Ifrah Ali kastar ut en fråga: Vilka aktiviteter vill ni ha i föreningen?

– Jag vill dansa, säger Emily.

– Gärna filmkväll. Eller gå på bio till-

sammans, säger Parwane.

Det råder ingen brist på förslag. Den här alldeles nya IOGT-NTO-föreningen vibrerar av initiativkraft, högtflygande planer och en vilja att göra något riktigt bra tillsammans.

Exakt likadant var det en gång i tiden i lilla Göstorp i Skåne. IOGT-NTO-föreningen där såg dagens ljus för 120 år sedan, 1897, och var genom årtiondena en livaktig förening med många medlemmar. 1960 tog Asta och Erik Berg över rodret. Asta Berg blev ordförande och maken kassör. De träffades genom nykterhetsrörelsen, har alltid arbetat tillsammans i föreningen och varit aktiva nykterister. Asta Berg har suttit med i distriktsstyrelsen, har rest runt till nykterhetsrörelsens systerorganisationer i alla nordiska länder och värvat många nya medlemmar.

Under många år arrangerade föreningen studiecirkel och välbesökt ungdomsverksamhet med filmkvällar. Men i takt

"De sista åren har vi bara varit en handfull aktiva medlemmar."

ASTA BERG

"Vi marknadsför oss via sociala medier och vänder oss till alla."

IFRAH ALI

med att medlemmarna åldrats och fallit bort har verksamheten krympt. På senare år har man som mest ordnat en påskfest, höstupptakt och så den traditionella julgrötfesten, som den 28 december 2016 firades för allra sista gången. För nu läggs föreningen i Göstorp ner för gott.

För Asta och Erik Berg känns det i hjärtat, eftersom just grötfesten betyder mycket för dem. De träffades nämligen på en nykter julfest 1945.

– Det är tråkigt förstås och jag hade önskat att vi hade kunnat fortsätta. Men vi orkar inte längre och har heller inte råd att rusta upp ordenshuset. Jag är 88 år och Erik 95. Det finns ingen som vill ta över efter oss och då blir vi tvungna att lägga ner. De sista åren har vi bara varit en handfull aktiva medlemmar. Totalt är vi 20, men de flesta är inte aktiva, säger Asta Berg.

Med all sannolikhet blir det Göstorps trivselförening som köper det 40 kvadratmeter lilla ordenshuset som i alla år har

varit i IOGT-NTO-föreningens ägo.

– Jag hoppas att det blir så. Vi vill gärna sälja till en förening och de har trevlig verksamhet och möjlighet att renovera fastigheten. På så vis kan jag fortsätta att besöka ordenshuset även om det inte längre tillhör IOGT-NTO, säger Asta Berg, som trots att hon med visst vemod åt sin sista slev gröt i ordenshuset strax innan nyår ser fram emot 2017.

– Vi har villa, trädgård, barn, barnbarn och sju barnbarnsbarn, så vi kommer inte sitta sysslösa! ■

Fakta IOGT-NTO-föreningar 2016

23 nya föreningar startade.
42 föreningar lades ned.
Totala antalet föreningar i landet är 802.
Vid årets utgång hade IOGT-NTO 28 999 medlemmar.

Sista handen innan alla kommer.

FOTO: KRISTINA SAHLÉN

HALLÅ DÄR!

Cecilia Johansson

aktuell med ny bok.

I vår kommer din andra bok; vad handlar den om?

– Ett maskrosbarns mörka hemlighet handlar om en 16-årig tjej och hennes pappa. De har en stark relation, men så blir pappan utbränd, deprimerad och börjar dricka. Boken är skriven ur dotterns perspektiv och målgruppen är ungdomar som kanske har erfarenhet av att leva med föräldrar med missbruk.

Vad vill du förmedla?

– Jag vill visa vad som kan hända mellan fyra väggar, när ingen ser. Utifrån kanske allt verkar normalt, men hemma är det kaos. Jag vill ge läsarna en inblick i hur det kan vara och kännas, och jag vill också förmedla att man inte ska skuldbelägga sig själv. Det är viktigt att inte skämmas och att våga prata om hur man har det med kompisar och andra. Det är ju inte barnets fel att föräldrarna dricker!

Varför ville du skriva ännu en bok?

– Redan när jag redigerade *Jag blev frisk av kärlek*, kände jag att jag ville berätta mer. 2015 växte idén till den nya boken fram. Jag ville utveckla och utvidga frågeställningen kring att växa upp med missbruk. Jag har själv vuxit upp i fosterhem. Mina biologiska föräldrar var alkoholberoende, vilket gjorde att jag föddes med skador orsakade av deras drickande.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Feel-good med svärta

Hur man förälskar sig i en man som bor i en buske
Emmy Abrahamson
Albert Bonniers förlag

ROMAN Jo, det är så, titeln säger precis vad boken handlar om. Och snabbt går det, blyxtförälskelse är ett understatement. Det här är kärlek som drabbar på alla nivåer, socialt, funktionellt och existentiellt. Engelskläraren Julia, med högskoleutbildning, lägenhet och katt, träffar Ben, en gänglig man med barfotafötter, kvistar från busken i håret och ett djupvarmt hjärta. Ben sover i en buske. Julia sorterar sina böcker i färg för att få tiden att gå. Ben måste dricka sig stupfull varje natt för att klara de kalla nätterna. Julias största tragedier är att kopieringsmaskinen i lärarrummet gått sönder och att kollegan tagit hennes favoritkopp.

Författaren Emmy Abrahamson smattrar fram en riktigt gullig kärlekssaga, lite Bridget

Jones goes luffarromantik. Det är med skön känsla jag svingar mig genom sidorna. Jag skrat-tar högt, det är kul, på ett smart,

människokännande sätt. Samtidigt är romanen en träffsäker skildring av nutidssamhället, om knarkarkvartar, och människor som staden lämnat åt sitt öde. Tomheten i ett kallt Wien, relationer utan liv.

Det går lite väl fort på slutet, när allt ska sys ihop, men det är okej, det är med varm hand jag lägger boken åt sidan och tänker att i livet måste vi våga se människan bortom alla våra roller och gå vår egen

väg. Och att kärlek, faktiskt, till stor del, handlar om mod, och att våga kasta sig ut i det okända.

HANNA NOLIN

BOOK

Grymt spännande om vilsen änka

Änkan
Fiona Barton
Översättning Katarina Falk
Massolit Förlag

ROMAN Jean Taylors älskade make Glen är ett monster. Eller det är åtminstone vad tidningarna anser. Snart även polisen. Alltsedan treåriga Bella försvann spårlöst letar man febrilt efter henne. Snart pekar spåren mot Glen. Men Jean vägrar att tro att hennes make är skyldig. Visserligen har deras barnlös- het tårt på äktenskapet, men att han skulle kidnappa ett barn kan hon inte tro. Eller? När Glen plötsligt omkommer i vad som

verkar vara en olycka börjar Jean lyfta på locket till Pandoras ask. Mediedrevet drar i gång och sanningen nystas långsamt upp. Romanen är finurligt uppbyggd med olika perspektiv, och till en början känns det en smula rörigt. Men snart sugs man in i berättelsen om äktenskapets allra mörkaste vrår där ingenting är som man tror.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Träffsäkert om kvinnor mitt i livet

FILM *Exfrun*
TriArt Film

FILM Flickvän, fru och exfru. Många är de kvinnor som någon gång befunnit sig i dessa livsfaser. Svidande träffsäkert och med humor skildrar Katja Wik tre kvinnor och livets gång.

Flickvännen Klara är nyförälskad och vill inget hellre än att umgås med Jacob, en kille som tar självklar plats – och som inte alltid uppskattar att flickvännen gör det. Tvåbarnsmamman Anna klockar sin man Jesper när han kokar välling, och vakar över hans

drickande som går överstyr på en fest. Exfrun Vera kan inte släppa taget om sin ex-man och låter barnen axla hennes ångest. Med lika delar humor och allvar berättar *Exfrun* om tre relationer och tre kvinnor, där flickvännen, frun och exfrun samsas i en träffsäker satir om livets gång – från förälskelse till skilsmässa. Skådespelarinsatserna är strålande och filmen är oavbrutet engagerande, särskilt om man är intresserad av maktbalansen i förhållanden, och varför kvinnor så ofta ger upp sitt självförverkligande när de träffar en man. Hur mycket ansvar har man själv? Hur bryter man invan-

da mönster? Filmen ger inga svar, men visar upp dessa kvinnor belägenhet, här och nu. Det är mycket igenkänning, smärtsam sådan ibland. Särskilt gripande är exfrun Veras självömskan på barnens bekostnad och Klaras slocknade blick när Jakob trycker ner hennes glädjeyttringar. "Jag känner inte igen dig", säger han kallt till henne efter att hon låtit sig uppslukas i en virvlande dans på en hemmafest. Man får ont i magen av både det ena och det andra i den här filmen, men på ett bra sätt...

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Sällsamt om att bara gå sin väg

BOK *Ta vägen*
Peter Stamm
Översättning Sofia Lindelöf
Thorén & Lindskog

ROMAN Säkert har alla någon gång funderat på att bara resa sig och gå. Försvinna bort, lämna allt. Det är just vad Thomas gör. En

till synes lycklig, framgångsrik familjefar, gift, två barn. Familjen har just kommit hem från en semester. Allt är bra. Hustrun går upp för att natta barnen. Då reser sig Thomas upp och lämnar hemmet. Han promenerar planlöst till en

början, men vandringen får fäste i honom och han fortsätter, bort. Hustrun Astrid begriper ingenting, men blir inte så orolig till en början. Han kommer nog tillbaka. Men dagarna går och blir till veckor, månader och år. Thomas dödförklaras, men Astrid förlorar aldrig hoppet. Det är som att hon känner att han lever. Berättelsen flödar motståndslöst mellan Astrids och Thomas upplevelser. Inga svar ges, varför han gick. Det är en egendomlig berättelse som sveper om allt större tidsrymder ju längre den fortskrider. Intressant, välskrivet, sällsamt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 FILM *The Salesman* av den Oscarvinnande regissören Asghar Farhadi. Emad och Rana tvingas flytta in i en tillfällig lägenhet i Teherans centrala delar. En incident knuten till lägenhetens förra ägare kommer drastiskt att förändra det unga paret liv. Filmen mottog flera priser vid filmfestivalen i Cannes 2016.

2 PÖDD Döden, tvivel, vad är maskulinitet, och hur funkar egentligen intuition? Kan det goda samtalet skingra det mörker som ibland hotar omsluta oss? I podden *Björn & Navid* berörs en rad olika existentiella ämnen. Inga färdiga svar ges, bara inspiration till hur vi alla kan bli bättre på att prata med och lyssna på varandra.

3 TEATER *Sänger från en inställd skilsmässa* är en föreställning med Riksteatern baserad på Mikael Wiehes musik. Det är en historia om kärlekens mörkaste och ljusaste stunder, om den som lämnas och den som lämnar. Föreställningen framförs av två sångare, tre dansare och fyra musiker. Turnéstart 6 mars i Haparanda.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Känner du
någon som borde
bli Medlemmen?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Michaela Brändefors

ÅLDER: 33 ÅR.

BOR: I ÖRNSKÖLDSVIK.

GÖR: GÅR I EFTERVÅRD, BÖRJAR SNART PLUGGA.

"Viktigast för mig
har varit att få stöd
i nykterheten."

Vad engagerar dig?

– Jag är ung, ny-nykter och förbannad, och vill vända den ilskan till något bra. Jag har länge vetat att den dag jag blir nykter ska jag engagera mig och väcka debatt kring bland annat bristen på samverkan mellan psykiatri och missbruksvård. Andra frågor som engagerar mig är utsatta kvinnor i missbruk och socialtjänsten, som måste bli bättre på att fånga upp barn som lever i missbruksmiljöer.

– Nykterist har jag varit i ungefär ett år, och medlem i IOGT-NTO några månader. För mig är engagemanget ett sätt att undvika återfall och ha ett mål. På sikt vill jag också engagera mig mer i IOGT-NTOs föreningsliv.

Berätta om din bakgrund.

– Fjorton år gammal var jag redan alkoholist och när jag var 15 flyttade jag hemifrån. Jag hade en trasslig barndom och mårde psykiskt dåligt, vilket gjorde att jag började självmedicinera med alkohol. Jag förstod att jag var alkoholist och kände igen symptomen, eftersom personer i min familj led av samma sjukdom. Men det tog tid att förstå att jag självmedicinerade. Jag visste inte hur jag skulle kunna ta mig ur missbruket och accepterade att det var så det var.

Fick du ingen hjälp?

– Jag försökte bli nykter och var på behandlingshem, men jag passade inte in och återföll i missbruk. Först nu har jag fått skraddarsydd hjälp utifrån mina behov och har fått kontakt med psykiatri, då jag har en dubbeldiagnos. Viktigast för mig har varit att få stöd i nykterheten. Utan referensramar och stöd är det svårt att veta hur man gör för att leva ett " normalt " liv.

Hur mår du i dag?

– Jag mår bra. Jag hyr ett hus där jag bor sedan fem år. Jag har fått stabiliserande medicin för min psykiatriska diagnos och går i eftervård. Snart ska jag börja plugga psykologi och ska gå en behandlingsassistentutbildning. Jag ser ljust på framtiden.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: JONAS FORSBERG

FOTO: ULRICA AMBJÖRN

Startskott för Expedition 50

– År 2020 bjuder vi in till en hejdundrande fest för att fira oss själva och se tillbaka på alla de framgångar vi åstadkommit under 50 år. Fram till den festen har vi möjlighet att anpassa oss för att då kunna prata vidare om de kommande 50 åren och hur vi ska fortsätta göra världen mer drogfri, sade IOGT-NTO:s ordförande Johnny Mostacero, när startskottet gick för Expedition 50 vid förbundets januarikonferens. (Läs mer på sidan 8).

Robert Gustavsson gästade IOGT-NTO-biograf

FOTO: GUNILLA JOHANSSON

Vid en av föreställningarna *Hundraettåringen* som smet från notan och försvann gästades Centrum BION i Löttorp på norra Öland av huvudrollsinnehavaren Robert Gustavsson.

– Robert berättade om filminspelningen för en fullsatt salong, det var fantastiskt roligt, säger Gunilla Johansson från IOGT-NTO i Löttorp.

Centrumbion drivs ideellt av IOGT-NTO-föreningen med hjälp av andra bioentusiaster i bygden.

Dans och fika i Örebro

Dansarna kom igång efter juluppehållet och smorde kråset efteråt. Stämningen var på topp på café Skogen i Örebro.

– Semlor till dansare och musiker i kväll, alla gick åt, säger Carl-Eric Carlsson.

FOTO: FREDRIK SCHÖNSTRÖM

Kjempegod norsk mångfaldshelg

Första helgen i februari genomfördes *NGR integration och mångfald* i Oslo. Det kom representanter från Finland, Norge, Sverige och Island. Förbundsordförande Johnny Mostacero och Mona Örjes från Junis var också på plats.

– En trevlig och lärorik helg. Tack Norge för ett trevligt besök i Oslo, säger Fredrik Schönström, ordförande i IOGT-NTO Eslöv.

20%

AV ALLA MEDLEMMAR I IOGT-NTO ÄR AKTIVA I EN FÖRENING.

Luffarslöjd med IOGT-NTO Skarpnäck varje torsdag under våren. Här återbrukas konservburkar, kapsyler och annat användbart av metall som omvandlas till till exempel ljusstakar, blommor och ljuskronor.

FOTO: THOMAS HARRYSSON

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Förbundsordföranden. Johnny Mostacero

Lögner i ny förpackning

När jag gick i åttonde klass så läste vi om imperialism och de två världskrigen. Det paradoxala är att jag då kände att andra världskriget som avslutats 35 år tidigare kändes väldigt avlägset – men nu, när det förflutit ytterligare lika många år, känns det närmare än någonsin. Vi läste om Hitlers övertagande av makten i Tyskland och hur han, bland annat genom att tysta kritiker och media, avskaffande all form av demokrati. Om hur han kort efter maktövertagandet 1933 öppnade det första koncentrationslägret och 1938 genom Kristallnatten på allvar satt igång den etniska rensning av allt och alla som inte passade in i hans skruvade bild av det perfekta rike han såg framför sig. Det jag och mina klasskamrater då var rörande överens om, var att detta aldrig någonsin mer kommer att hända igen. Så fel vi hade. Ett drygt decennium senare bryter kriget på Balkan ut, där vi ännu en gång fick uppleva etnisk rensning och koncentrationsläger. Det osannolika hade alltså hänt igen, men denna gång i vår egen samtid.

Det som gör mig mest orolig är att det osannolika inte längre är osannolikt, utan i vissa fall 100 procent sannolikt. Precis

som Tage Danielsson sa i sin monolog om kärnkraftsolyckan i Harrisburg 1979. Vem kunde förutse att Sverigedemokraterna med sina rötter i nynazistiska partier till slut skulle kamma sig, ta på sig kostym och slips och år 2010 komma in i Sveriges riksdag? Och 2014 få stöd från nästan 13 procent av väljarkåren. Vem kunde förut-

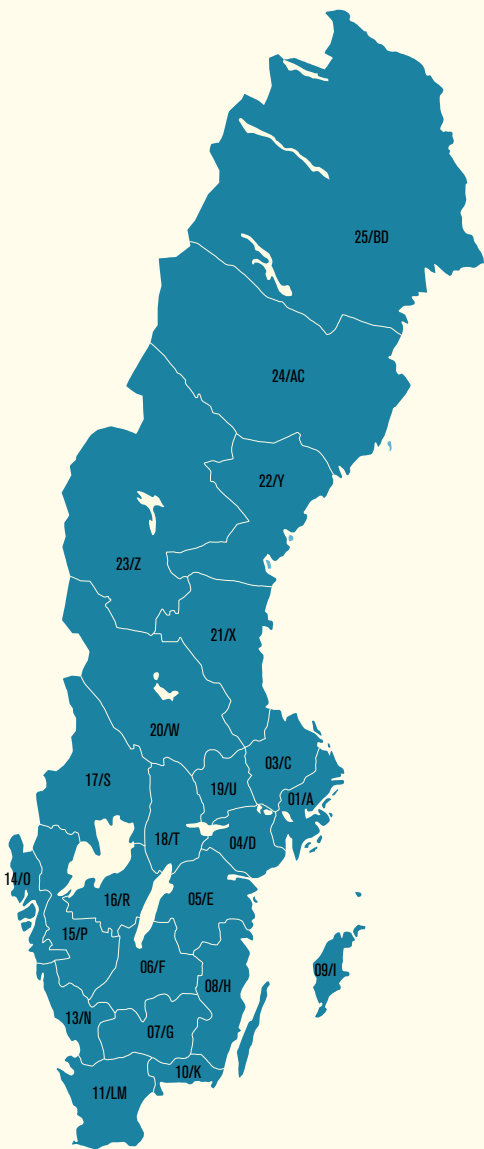
**"Det vi framför
måste ha bäring
på forskning
och fakta."**

se att Storbritannien skulle göra (br)exit ut ur EU, eller att Donald Trump skulle bli president för ett av världens mest tongivande länder vad gäller politik och ekonomi. Ett land som styr mycket av de trender och den kultur som kommer till oss.

Att historien upprepar sig är en gammal klyscha. Den får gärna vara sann när det gäller att värna humanism, demokrati, solidaritet och allt annat som verkar för något gott. Men när det gäller motsatsen så måste vi göra allt vi kan för att stå emot. Vårt IOGT-NTO som demokratisk och solidarisk organisation har här ett tydligt uppdrag: Att i alla lägen stå upp för demokrati och alla människors lika rätt och värde. Och att det vi framför har bäring på forskning och fakta. Inte minst viktigt i en tid där Amerikas president knappt hunnit påbörja sitt uppdrag innan han ifrågasätter etablerad medias uppgift att granska makten och spegla vår omvärld. Att han kallar sina egna lögner alternativa fakta gör mig djupt oroad. När vi förlorar den gemensamma kompassen för vad som är grundläggande fakta finns det all anledning att känna oro. Att tycka olika är naturligt och en förutsättning för utveckling. Men om uppenbara lögner tillåts ersätta sanningar är vi illa ute. Att vi i IOGT-NTO låter källkritiken vara vår ledstjärna är ett sätt att stå upp för sanningen.

Johnny Mostacero

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Anna Elgh
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Lisa Petterson
018-71 34 41

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Thomas Jensen
0157-513 37, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Carl Wennerstrand
013-10 40 40, 070-227 03 36

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Marita Pekkanen
076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Arne Larsson
0705-71 18 66

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård
070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren
0730-31 60 65

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Krister Johansson
0733-40 56 78

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Rebecca Åblad (ordf.)
076-573 44 01, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson
054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Patric Tengström
073-982 96 36

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Marie Hillner
070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Cecilia Abrahamsson
070-190 84 60

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Olle Häggström
070-284 88 21, 0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Lars Sundh
063-13 20 45, 070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
0730-91 17 67

TACK!

Färdigkryssat! Accent behöver, liksom IOGT-NTO:s övriga kansli, göra en besparing i verksamheten. För redaktionens del betyder det bland annat att budgeten för frilansmaterial krymper. Det innebär att det är färdigkryssat i Accent.

Vi tackar trogna krysslösare och krysskonstruktör Anders Perstrand!

LÖSNING NR 9-10 2016

										Accent-kryss nr 9-10 2016 Lösning									
		K		U	T	S	I	R	A	T	S								
V	E	R	S		R	Y	L		K	T	P		L	U	S		U		
	K	Ö	K	S	A		L	I		A	L		I	S	T	A	P	P	
K	O	S	O	P	P		A	N	D	R	A		G	L	A	P	P	A	
	T	U		O	P			N	U		C	I	G	A	R	E	T	T	
A	U	S	T	R	A	L	I	E	N	R	E	S	A		K	L	A	R	
	R		Ä	T		A		S	K	A	R	O	R		V		G	O	
F	I	A		B	I	S	A	K		T	I	B	E	T	A	N	E	N	
	S	K	R	I	D	S	K	O	B	A	N	A		B	R	Ä	T	E	
U	T	T	A	L		E	U	R	O		G	R	Ä	V	A	L		R	

VINNARE NR 9-10 2016

Första pris: Sex tjuganlotter vinner Ulf Hellgren, Österby bruk. **Två tjuganlotter vinner: Maria Vredin,** Umeå, **Bertil Sandström,** Mörrum, **Viola Lindell,** Hällestad, **Henry Forsgren,** Umeå, **Yngve Benjaminsson,** Hestra, **Tage Severinsson,** Gislaved, **Lotta Lotass,** Stenstorp, **Oscar Sparr,** Norrsundet, **Gunn-Brith Modin,** Söderhamn **samt Ann och Olov Thunman,** Sandviken.

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Välkommen till SOCIALT FORUM

Gemenskap, värme och personliga utmaningar – äntligen dags för Socialt forum!

Den 22–24 april samlas vi på ny plats – Hjälmargården utanför Vingåker. Där finns något för alla. För dig som deltagit flera gånger, för dig som hörde talas om IOGT-NTO i går och för dig som länge varit nyfiken på Socialt forum.

Helgen fylls med bland annat seminarier, kurser och prova-på-aktiviteter.

Mer information kommer, så håll utkik i Accent och via www.iogt.se.

Välkomna till IOGT-NTO!

Nybildade IOGT-NTO-föreningar sedan förra numret av Accent:

- 6773 IOGT-NTO Sjumilakliv, Uppsala, Uppsala län av IOGT-NTO
- 6774 IOGT-NTO Faa'iz föräldraförening, Linköping, Östergötlands distrikt av IOGT-NTO
- 6776 IOGT-NTO Community, Norrköping, Östergötlands distrikt av IOGT-NTO

Föreningarna och deras medlemmar hälsas varmt välkomna in i IOGT-NTO-familjen. Lycka till med verksamheten!

GLÖM INTE ATT BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT FÖR 2017

Det finns flera olika sätt att betala på.

- **Inbetalningsavi** – använd den som du fick i brev i januari.
- **Autogiro** – använd blankett som är skickad till dig, eller ladda ner från www.iogt.se/medlemssidor.
- **SMS** – skicka IOGT (mellanslag) personnummer (ex: IOGT 19850506xxxx) till 72456. Ev operatörsavgift kan tillkomma.
- **Betala med kort** på www.iogt.se/medlemssidor och klicka dig till betalsidan.
- **SWISH** – ange summan och lämna följande uppgifter i meddelandefältet: IOGT (mellanslag) Personnummer (mellanslag) förnamn, efternamn. Swisha gör du till 123 671 3135.

MEDLEMSNYTT – DIGITALT NYHETSBREV VARJE MÅNAD

IOGT-NTO:s nyhetsbrev Medlemsnytt skickas ut som ett e-postmeddelande en gång i månaden till de medlemmar som vi har e-postadresser till.

Medlemsnytt tar upp aktuella ämnen runt nykterhet och berättar vad som är på gång i IOGT-NTO.

Mejla info@iogt.se om du också vill ha Medlemsnytt.

SÖK PENGAR FRÅN KURSGÅRDS- OCH SAMLINGSLOKALFONDEN

För tjugonionde året finns det nu möjlighet för IOGT-NTO-rörelsens prioriterade kursgårdar att söka bidrag.

Denna fond har bildats för att främja bevarande av och stödja upprustning av kursgårdar ägda centralt och av distrikt.

Beslut om fördelning av bidrag sker i maj.

Ansökan ska vara IOGT-NTO tillhanda senast den **31 mars 2017**. Läs mer på www.iogt.se/fonder.

ÅRSMÖTE I FÖRENINGEN

När IOGT-NTO-föreningen har genomfört sitt årsmöte är det viktigt att ansvariga i föreningen skickar in en årsrapport till IOGT-NTO-förbundet och till sitt IOGT-NTO-distrikt.

Årsrapporten ska ha skickats till ansvarig kontaktperson i föreningen. Hör av er till Medlemsservice på **08-672 60 38** om ni inte har fått en årsrapportblankett. Blanketten finns även att ladda ner via www.iogt.se, under "Medlemssidor".

SÖK PENGAR TILL UTVECKLINGSPROJEKT

Föreningar, kretsar och grupper av medlemmar inom IOGT-NTO kan mellan 1 februari och 30 november söka medel från IOGT-NTO-förbundet.

Läs mer om kriterier och hur man ansöker på www.iogt.se, "Medlemssidor", eller beställ informationen från förbunds-kansliet, tfn **08-672 60 00**.

ÄNDRA KONTAKTUPPGIFTER

Vill du ändra eller uppdatera dina kontaktuppgifter?

Gå in på länken nedan för att komma till formuläret där du snabbt och enkelt kan ändra dina uppgifter i IOGT-NTO:s medlemsregister:

iogt.se/medlemssidor/uppdatera

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Betala din medlemsavgift till IOGT-NTO.
- Följ IOGT-NTO på sociala medier.
- Värva en medlem till IOGT-NTO.
- Tipsa om ett alkoholfritt alternativ från Systembolaget.
- Berätta om Alkoholrådgivningen.

Kalendarium 2017

MARS

- 17 Accent nr 2 ges ut
- 17-19 Förbundsstyrelsemöte, Dagöholm

APRIL

- Mars-april Distriktssårsmöten
- 6 Videokonferens, kamratstöd
- 18 Motionsstopp, kongressen
- 27 Inspirationsträff: internationellt arbete lokalt
- 28 Accent nummer 3 ges ut
- 29 Sista ansökan till Strandmanfonden

MAJ

- 4 Videokonferens, kamratstöd
- 5-7 Förbundsstyrelsemöte
- 5-7 Socialt forum, Vingåker
- 25 Folkkyrkerhetens dag
- 22-28 Folkkyrkerhetens vecka

JUNI

- 1 Videokonferens, kamratstöd
- 27 Förbundsstyrelsemöte
- 16 Accent nr 4-5 ges ut
- 28/6-2/7 ... IOGT-NTO-rörelsens kongresser, Karlstad

JULI

- 28/6-2/7 ... IOGT-NTO-rörelsens kongresser, Karlstad
- 6 Videokonferens, kamratstöd
- 2-9 Almedalsveckan

AUGUSTI

- 3 Videokonferens, Kamratstöd
- 21-23 Rörelsegemensam personalsamling
- 24-27 IOGT-NTO strategidagar FS
- 31 Sista ansökan till Oskar Franzéns Stipendiefond
- 31 Inspirationsträff: internationellt arbete lokalt

SEPTEMBER

- 1 Accent nr 6 ges ut
- 7 Videokonferens, kamratstöd
- 8-10 Regional kurs-kurshelg
- 22-23 Förbundsstyrelsemöte
- 23-24 Samling för distriktsordförande och distriktskassörer, Sthlm
- 29-30 Engagemangskonferens
- 28/9-1/10 ... Bokmässan i Göteborg

OKTOBER

- Insamling Världens barn
- 1-31 Engagemangsmånad
- 3 International Drinking day
- 5 Videokonferens, Kamratstöd
- 6 Accent nr 7 ges ut
- 20 Sista anmälan till frågetävlingen Pumpen 2017
- 26 Inspirationsträff: internationellt arbete lokalt

NOVEMBER

- 2 Videokonferens, kamratstöd
- 5 IOGT-NTO fyller 138 år
- 10 Accent nr 8 ges ut
- 10-12 Verksamhetsforum, Töllare folkhögskola
- 20-21 Förbundsstyrelsemöte

DECEMBER

- 1/12-6/1 ... Vit jul
- 1-31/12 Insamling till förmån för Vit jul
- 7 Videokonferens, kamratstöd
- 22 Accent nr 9-10 ges ut

Läs artiklar som bara publiceras på nätet:

accentmagasin.se/bonus

PODD

Foto: PressbildMarco Anghinoni/Flickr-CC By 2.0./Malin Huusman

Se mer av Accent i sociala medier. Vi finns på Facebook, Twitter, Instagram, Youtube och Soundcloud.

Facebook: facebook.com/accentmagasin
 Twitter: @accentmag
 Instagram: @accentmag
 Youtube: youtube.com/user/tidningenaccent
 Soundcloud: soundcloud.com/accentmag

Andra saker på webben du inte vill missa

- Hälsoexperter kräver förbud mot alkoholreklam
- Skatteverket vill beskatta ljusskygg internethandel
- Fentanyl fortsätter att öka
- Nej till Naloxon i förebyggande syfte
- Så påverkar alkoholen minnet

Onlinehandel. Vad kan lite onlinehandel med alkohol spela för roll? I det här avsnittet pratar vi med Linda Engström och Eva Ekeröth om internethandel med alkohol, och om hur ett fåtal påhittiga onlineföretag riskerar att underminera Sveriges alkoholmonopol.

ANDT

Foto: Nathalie C. Andersson

Folkhälsomyndighetens prioriteringar ifrågasätts

Det har uppstått ett vakuum i det förebyggande ANDT-arbetet i Sverige och Folkhälsomyndighetens prioriteringar ifrågasätts. På eget bevåg samordnar Länsstyrelserna själva nu arbetet.
www.accentmagasin.se/bonus

MISSBRUK

Foto: Johnny Lai./Flickr/CC BY-SA 2.

"Sexualitet efter missbruk måste göras pratbart"

Det är dags att i behandling och forskning lyfta frågan hur sex kan bli en positiv del av livet för kvinnor som lämnat ett missbruk. Det säger forskaren Anette Skårner.
www.accentmagasin.se/bonus

Så mycket mer Accent –fast på internet

Visste du att Accent även finns på nätet?

På www.accentmagasin.se uppdaterar vi med nyheter varje dag. En del hamnar i tidningen, andra inte. Genom att gå in på www.accentmagasin.se/bonus kan du se några av de webbunika saker som vi tipsar om här på sidan.

Tipsa oss på Accent!

Finns det något du tycker vi borde skriva om? Har du andra idéer? Skriv till accent@iogt.se eller mejla direkt till vår digitalredaktör Jens Wingren: jens.wingren@iogt.se

accentpodden – mer Accent i dina öron

- # 10 – Onlinehandeln
- # 9 – Kongressen
- # 8 – Världen
- # 7 – Skålen
- # 6 – Ölen
- # 5 – Julen
- # 4 – Gräset
- # 3 – Vildvuxen
- # 2 – Alkoholnormen
- # 1 – Alkoglassen

Lyssna på **accentmagasin.se**
eller i din podcastapp

Distriktsutmaningen 2017

Vilket är IOGT-NTO-rörelsens mest generösa distrikt? Och vilket är det mest kreativa?

Nu har ni chansen att visa vad ni går för! Under distriktsårsmötena kommer IOGT-NTO-rörelsen att samla in pengar till det internationella arbetet. Genom att bidra till ert distrikts insamling är ni också med och tävlar i distriktsutmaningen. Utmaningen pågår fram till 30 april. Vinnarna i kategorierna kreativitet och generositet koras sedan 15 maj.

Varje distrikt kommer att få en egen hemsida där det går att delta direkt och följa insamlingen. Till dess att de är klara kommer mer information att finnas på www.iogtntororelsen.se/distriktsutmaningen

Anta utmaningen i ditt distrikt och gör skillnad i hela världen!

Tack vare ert deltagande i distriktsutmaningen kan vi tillsammans jobba för att exempelvis:

- Fortsätta minska alkoholkonsumtionen hos barn 6–20 år i Burundi.
- Möjliggöra att fler barn i Kenya slipper leva på gatan, får utbildning och kan återförenas med sina familjer.
- Förbättra alkohollagar och policyer i länder där kunskap saknas.
- Minska antalet alkoholrelaterade dödsfall i världen.

IOGT·NTO·RÖRELSEN